

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIII - Број 569
Субота, 24. новембар 1962.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

КРОЗ ВЕКОВЕ

ВОЈСКА ПОД ЈАРМОМ

Јарам није само сви-
ма нама добро познат
предмет у који се упо-
режу волови. Том истом
речју називана је некад
срамна капија начињена

на од три копља: два
пободена у земљу и
трећег постављеног при
врху као пречка. У сре-
дњем веку победници
су приморавали побе-
ђене, и то не само по-
јединце већ и читаве
војске, да у знак преда-
је и покорности прођу
испод овакве капије.
Срамне капије, тачније
речено јармови, намерно
су прављене ниско
да би побеђени при
проласку морали да са-
вију главу, леђа и ко-
лена.

ПЕВАЧИ И ЖОНГЛЕРИ

Реч „жонглер“ којом
данас означавамо цир-
куске артисте веште да
великом брзином бацају
у ваздух и хватају
више предмета не доз-
вољавајући им да пад-
ну на земљу, имала је
у средњем веку сасвим
друго значење. Сред-

њевековни жонглери би-
ли су у ствари путују-
ћи свирачи, певачи и
приповедачи. Певали су
пратећи се свирањем на
неком инструменту —
најчешће вијели — и
ли су рецитовали јунач-
ке песме и причали
приче. Са својим репер-
тоаром ишли су од гра-
да до града, од замка
до замка и забављали
народ жељан разоноде.

ФЛАШ ГОРДОН

НЕЋЕМО СЕ ДУГО
МОЌИ ОДУПИРАТИ
ОВИМ ТЕНКОВИМА...
ГДЕ СУ НАША ТЕШКА
БОРНА КОЛА?

МАЈОРЕ,
КАЖУ...
УХ!

ГОРДОНЕ,
УЗМИ
РАДИО!

ПОРУКА...
ПОМОК НЕ
МОЖЕМО
ПОДЛАТИ...
ПОНАВЉАМ...
НЕМА ПОМОЌИ!

...СВЕ РАСПОЛОЖИВЕ
СНАГЕ УПОТРЕБЉЕНЕ
ЗА МОСТОБРАН
ДВА...! УМРИ-
ТЕ СЛАВНО!
ЗБОГОМ!

СВЕ ТЕНКОВЕ
СМО УНИШТИЛИ
СЕМ ЈЕДНОГ.
МАЈО-
РЕ!

А ОВО
ЈЕ ПО-
СЛЕДЊА
АТОМ-
СКА
РАКЕ-
ТА!

СВИ У ЗАКЉОН! НЕ-
КАМ ДА МИ СЕ ТО-
ЛИКО ПРИБЛИЖИ
ДА ГА НЕ МОГУ
ПРОМАШИ-
ТИ!

БЛИЖЕ...
БЛИЖЕ...
САД!

КАПЛАР ЈЕ ПОГИ-
НУО! ИЗГЛЕДА
ДА ЋЕМО УСКО-
РО И СВИ МИ
ЗА ЋИМ!

...ГЕНЕРАЛЕ,
ЗНАМ ДА СТЕ
НАС УПО-
ТРЕБИЛИ
КАО
МАМАЦ...

...АЛИ, АКО НЕ МОЖЕТЕ
ДА НАМ ПОШАЉЕТЕ
ПОДДАЊЕ, БАР НАС
ПОВУЦИТЕ...

ОСТАВЉАЈУ НАС
ОВДЕ! НЕ ЖЕЛЕ ДА
РИЗИКУЈУ НИ ЈЕ-
ДАН БРОД ЗА НА-
ШЕ ПОВЛАЧЕЊЕ...
„БОРИТЕ СЕ ДО
КРАЈА“, КАЖЕ
ГЕНЕРАЛ!

ТАКО ЈЕ
ГОРДОНЕ!

ОСТАВЉАЈУ
НАС ОВДЕ? БЕЗ
МОГУЋНОСТИ
ДА СЕ БО-
РИМО!

ПОСЛАЛИ СУ ДА ЗА-
ВАРАМО НЕПРИЈАТЕЉА...
ПРАВА ИНВАЗИЈА ЈЕ
НА САСВИМ ДРУГОМ
КРАЈУ ПЛАНЕТЕ!
ИЗВРШИЛИ СМО
ЗАДАТАК!

МИ СМО ЛЕГИОНАРИ!
ЗАПАМТИТЕ ТО! ИЗ-
ГУБЉЕНА ЛЕГИЈА УМИРЕ
АЛИ СЕ НИКАД
НЕ ПРЕДАЈЕ!

У ОВОМ БРОЈУ: Једрењак
— носач авиона. »Ноћна
свиража«. Континентима
и океанима. Ваздушни
брод за Марс. Моси на
реци Квај. Досије о »до-
лађају« Андре. Анејдоше.

Ripley's - Веровали или не!

СЕДАМ ДУГА ИЗНАД ГУЛФОСА

ИСЛАНД

ИЗНАД ВОДОПАДА ГУЛФОСА ЧИЈА СЕ ВОДА
РАСПРСКАВА У СИКУШНЕ КАПИ. УВЕК СЕ
У СУНЦАНЕ ДАНЕ
ВИДИ 7 ШАРЕНИХ ДУГА!

8 ГОДИНА РАДА ЗА НЕВЕСТУ

ДЕВОЈЦИЦУ ИЗ ДОРИКОГ
ПЛЕМЕНА ООН
У 6 ГОДИНИ ЗАРУЧЕ ЗА
16-ОГОДИШЊЕГ МЛАДИКА—
ДА ЛИ БИ МОГЛИ ДА СЕ
УЗМУ МЛАДИК МОРА 8
ГОДИНА ДА РАДИ ЗА
ОЦА СВОЈЕ БУДУЋЕ
НЕВЕСТЕ КАО ОРАЧИ

МОНОГРАМ

ТАЈЛАНДСКОГ КРАЉА
ЧУЛАНГЛОКОНА (1853-1910)
САДРЖАВАО ЈЕ, У ТАЈСКОМ
ПИСМУ, ЊЕГОВО ПУНО
ИМЕ
ПХРА ПАРАМИНАР
МАХА ЧУЛАНГЛОКОН
БАДИНОР ДЕБАЈА МАХА
МОНГКУТ ПХРА ЧУЛА
ЧОМ КЛАУ ЧАС ИИ ХУЕ
ПХАНДИН СЕЈАМ ЛАО
БАРОМА РАЈА
ТИРАЦИ ХАНГ
МАЛАВА ПРА-
ДЕТ МАЛАЛУ
ПРАДЕТ

ЖЕНКА КОМАРЦА
МОЖЕ ДА ДОНЕСЕ НА
СВЕТ
159.875.000.000
ПОТОМАКА ГОДИШЊЕ!

КАМЕНИ ГАЛЕБ ВАЈАРСКО ДЕЛО
ПРИРОДЕ У ЈЕЗЕРУ КРЕНХВЕРИ (САД)

ЛЕТЕЋИ ЗВОНАРИ

ЗВОНАРИ У МНОГИМ КРАЈЕВИМА
ШПАНИЈЕ ПРОСЛАВЉАЈУ ВЕЛИКЕ
ПРАЗНИКЕ КУБАЈУКИ СЕ НА
КОНОПЦИМА ЗВОНА
И ПО ПЕДЕСЕТ МЕТРА ИЗНАД
ЗЕМЉЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

КОНТИНЕНТИМА И ОКЕАНИМА

У енглеском градићу Лике, у грофовији Стафорду, може се посматрати једна ретка природна појава. Градић лежи у котлини и са западне стране оивичен је високим, временом „изгриженим“ планинама. На једном месту, чак, планина је шупља јер је при рода извајала кроз њу велики тунел. Оних дана када сунце залази тачно изнад тунела, из града се може посматрати двоструки сунчев залазак. Наиме, пред вече сунце нестане иза планинског гребена и у граду наступи сумрак. Међутим, после неколико минута почиње поново да постаје светлије и у отвору планине поново се појављује сунце. Ускоро оно сасвим зађе и сумрак наступи и по други пут.

Бодљикаво прасе не може да потоне. Шупљине његових многобројних дугачких игала испуњене су ваздухом и он га увек одржава на површини воде.

У неким сланим језерима со и слани раствор — рапа — имају нежноружичасту или пурпурну боју и одају прија-

тан мирис љубичице или мали не. Некада су из Малиновог језера сваке године допремали на двор руске царице Катарине II 1600 кг црвене соли с мирисом малине. Та „парска со“ није се смела нигде више употребљавати. Црвена со појављује се повремено и у језеру Елтон, у Каспијској области. Боја и мирис соли зависе од количине алги дуналиела које живе у сланој води. Пошто угине, алга се распада и свој црвени пигмент и мирис предаје сланом раствору.

Многи индијски хиљадугодишњи храмови зидани су по

моћу цемента у који је, да би био отпорнији, додавана слуз нарочитих змијоглавих риба.

Пчеле боље примају визуелне предмете у покрету него човек. У човечјем оку сливање слика наступа при смени мањој од 30 кадрава у секунди. Ако би постојали биоскопи за пчеле, да би се код њих створила илузија кретања, било би потребно око 300 кадрава у секунди. Насупрот томе, за бубашвабе било би

довољно 8 до 10 кадрава у секунди. Код скакаваца сливање слика наступа при 20 до 40 кадрава.

„Тенгуовим хлебом“ (Тенгу је по јапанском веровању тајанствени планински дух благодатан према људима) називају у Јапану неку масу која се може јести и која се налази високо у планинама на стенама и вулканским каменним наслагама. Маса се састоји од хранљивих микроорганизма који у дебелом слоју и на огромним просторствима покривају камење.

У први мах изгледа чудно што суданска птичица шарена лештарка положи своја јар коружичаста јаја не у гнездо, већ на земљу. Откуда таква и толика неопрезност? Јер, јаја се лако могу приметити и постати плен разних животиња које се њима хране. Међутим, тек недавно је утврђено да лештарка полаже јаја не на сасвим голу земљу, већ међу опало лишће одређеног

дрвета. То лишће, чим отпадне с гране, добија исту боју као и лештаркина јаја.

У Јапану су од недавно за лов на туне почели да употребљавају оловне мамце украшене са по два вештачка драга камена. Ови диновски становници мора устремљују се муњевитом брзином на мамац који блиста у води. Улов туна крај обала Јапана знатно је тиме повећан.

Аустралијске пчеле претпостављају расцветани еукалиптуса свакој другој медоносној биљци. У Аустралији има 800 врста еукалиптуса и све

оне цветају у разво време: у почетку цветају јужне врсте, после њих северне, а још касније источне и западне. Због тога аустралијски пчелари воде номадски живот и на једном месту остају само по неколико седмица. С пасишта на пасиште селе се искључиво ноћу.

Пречник лозе на виноградским чокотима старим од 30 до 50 година није већи од 10 до 12 сантиметара. Међутим, постоје старе грузинске иконе насликане на 40 сантиметара широким дрвеним даскама од лозе. Таква једна лоза из које се могла истесати даска морала је бити стара неколико векова. И данас у граду Сигнахију, у Грузији, расте огромно лоза-дрво чији обим стабла износи читав метар.

Мајмун-носоња не само што дише кроз свој огромни нос, већ њиме маше горе доле као сурлом, а такође може да га надува тако да се запремина носа двоструко повећа.

КАО У СТАКЛАРСКОЈ РАДЊИ

Две слонице, Маја и Беролина, нису се додуше нашле, као онај слон из посливице, у стакларској радњи, већ у једној новој и модерно уређеној техничкој школи у Хановеру. Слонице, једна стара 25 а друга 8 година, побегле су из једног циркуса који је дошао на гостовање у овај град и доспеле у школу.

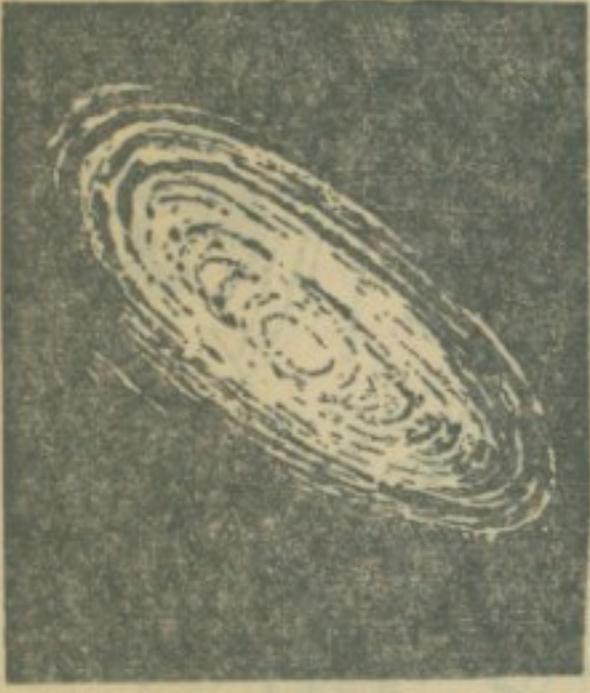
У зграду су ушле кроз једна мала, затворена, стаклена врата, затим су обишле читаво приземље и стеницама се успеле на први спрат где су упале у салу за цртање. За време те њихове шетње настрадао је једна дрвена и више стаклених врата и степенице које су под тежином необичних „гошћи“ напреле. Срећом, Маја и Беролина поштеделе су апарате за цртање. Из школе их је, најзад, извео њихов дресер, који је за то морао да уложи доста стрпљења и времена.

СИРЋЕ ПРОТИВ РАДИОАКТИВНОСТИ

Јапански научник Киоши утврдио је да се површе може очистити од радиоактивних супстанци помоћу чисте воде и разблаженог сирћета. Опити са спанањем показали су да се прањем у чистој води у трајању од 5 минута може одстранити 80% радиоактивног цезијума 137. Површе прано разблаженим сирћетом изгубило је 60 до 70 процената стронцијума 90.

ОДСТУПАЊА

Према новијим прорачунима америчког научника „ства рање света“ је настао пре

4.800.000.000 година, са одступањем од више или мање 200.000.000 година.

ЗАЛУТАЛА

Силвано Дружета, тадашњи првак Југославије у подводном риболову, ухватио је 1957. удицом у пулској реци рибу »Trichurus leporurus«, која је била дугачка 88 сантиметара, „висока“ шест а широка свега један сантиметар. Ова риба сребрнасто белог тела живи углавном у великим дубинама океана. Има само једно пераје на леђима и реп широк свега један сантиметар.

ПРВИ НАЧИН

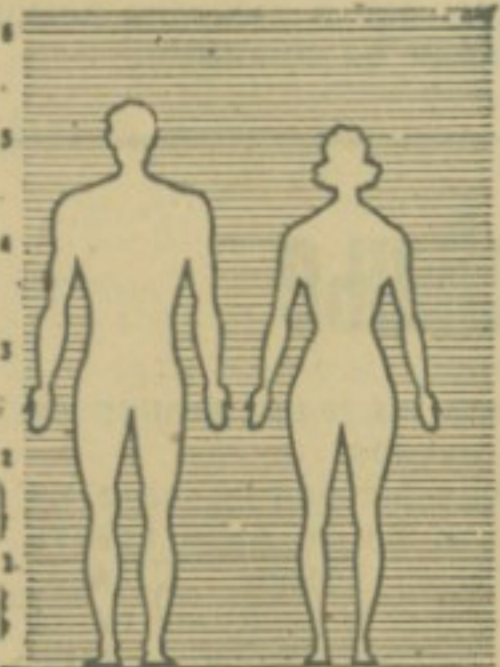
На слици се види репродукција човековог првог начина за обавештавање. Рука намазана жутом земљом отиснута је на зид претходно

премазан животињском машћу. Сличних отисака је нађено по пећинама на стотине и антрополози кажу да су то некада, пре 22.000 година, биле поруке, са нарочитим значењем, другим људима.

ПРОСЕЧНО

Просечни живот човека траје данас 52 године. Просечна тежина износи 59,3 кг, док је просечна висина 163 см, иако

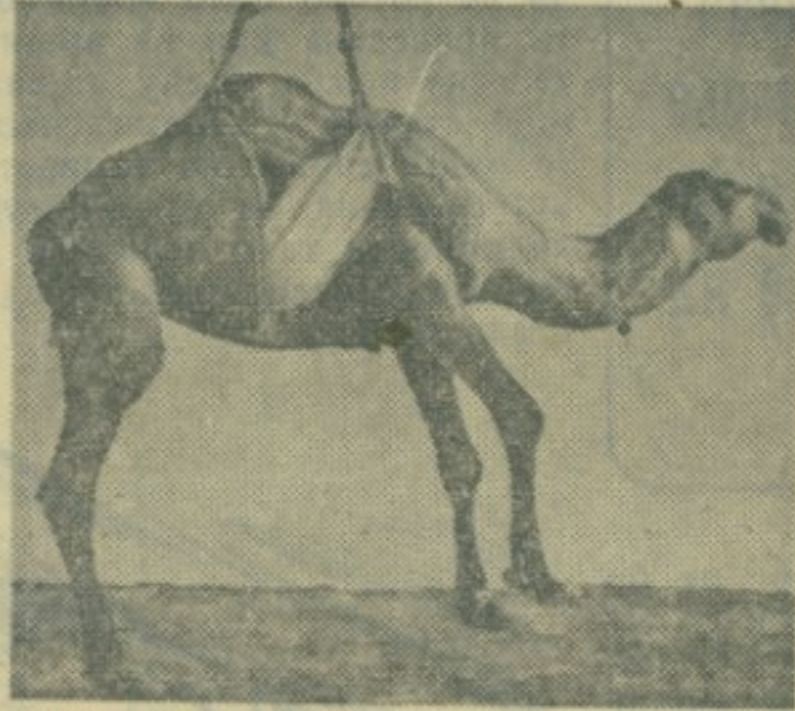
су жене у просеку нешто ниже. Када се изузму разлике у боји коже излази да су сви људи физички исти.

НЕКАД

У долини Саве и Крке у време Илира налазило се око хиљаду насеља, од којих је бар 500 имало одбрамбене јаркове и бедеме. Једно од најнасељенијих места Илира било је на Вињем врху, око три километра од Оточца. Насеље је било дугачко око четири километра, а у њему је живело око 5.000 становника.

ЖИВИ ТОВАР НА ДИЗАЛИЦИ

У великим лукама радници су дорасли свакој ситуацији и знају увек шта да ураде — без обзира каква је товар у питању. Не оцењују вредност приликом утовара и истовара ро- бе имају дизалице. Обична мала дизалица може без помук да дигне товар од три тоне, а велике дизалице преносе као од шале и товар од сто тона. Изгледа врло једноставан посао и утовар живе робе, али то није баш тако, јер је потребна велика спретност и познавање осетљивости животиња. Велике дивље животиње нису исто што и деце играчке од дрвета. Радници на дизалицама су понекад прави артисти: они могу да дигну куком дизалице капку са човекове главе а да то они не осети. Та вештина је нарочито важна приликом утовара и истовара животиња.

КАМИЛА, ИЗГЛЕДА, ПОТПУНО МИРНО ПОДНОСИ ОВАЈ ЛЕТ КРОЗ ВАЗДУХ, ИАКО НА ТО НИЈЕ НАВИКЛА

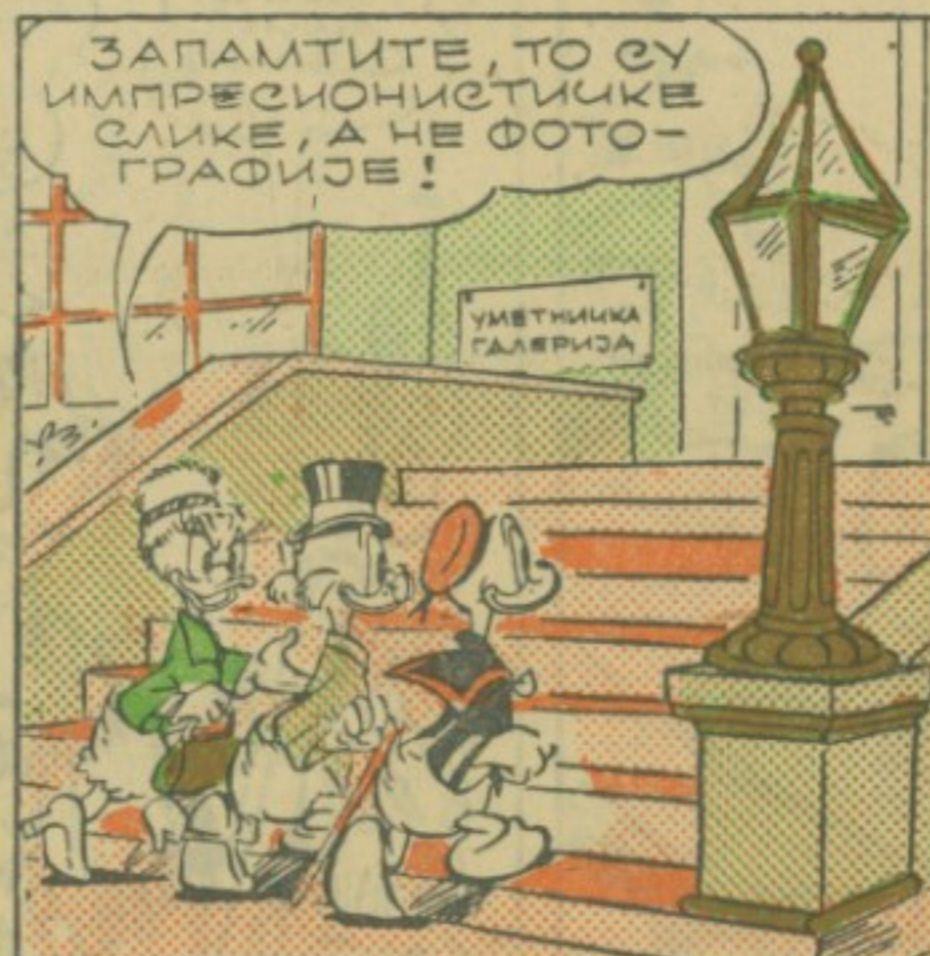
ОВАЈ „ТЕШКИ ТЕРЕТ“ ПРЕВАЧЕН ЈЕ ЛАКО СА ЗЕМЉЕ НА ВИСОКУ ЛАЂУ, КОЈОМ ТРЕБА ДА НАПУСТИ СВОЈУ ДОМОВИНУ И КРЕНЕ НА ДАЛЕКИ ПУТ ДО ЈЕДНОГ ЗООЛОШКОГ ВРТА

ТАКО ЈЕ ПОСТАЛО

Пољски гроф Карел Милески купио је 1909. године камено острво св. Катарину, крај Ровиња. До 1912. он је сав камењар посуо слојем земље дебелом један метар и створио шуму од преко 10.000 дрвета на површини од 13 хектара. За унапређење овог острва гроф Милески уложио је преко 80 милиона круна.

ЗАНИМАЉИВО

Мрави „формика руфа“, који у Словенији највише живе на Похорју, скидају са дрвета биљне ваши и одвлаче их у своје мравињаке где их најпажљивије хране, негују и пази. Касније их голицају по леђима очекујући да раздражене ваши избаце сок, који мравима представља нектарску покластицу.

ЗБОГ ЛИЧНОГ МИРА

У новим географским картама које су се појавиле у Сједињеним Државама први пут је уцртан и градић Хел који се налази у држави Мичиген. Представник штампарије за штампане географских карата је изјавио: „Ми смо самоничијативно уцртали Хел, јер су нам се многи људи обраћали с молбом да им кажемо како се стиже у тај градић.“

НЕОБИЧНА КАЗНА

Судија за омладинске деликте у граду Баден Бадену у Западној Немачкој изрекао је необичну казну једном осамнаестогодишњем пре кршиоцу саобраћајних прописа. Зато што је не колико пута изазвао саобраћајне несреће младих не морати да проведе пет пута по четири часа у болници да, његовом кривицом унесрећеним лицима, указује потребну помоћ.

ВАЗДУШНИ БРОД ЗА МАРС

Сателити са посадом кружиће око Земље као свемирске станице. Ракете које ће појединачно полетати сјединиће се на стотине километара далеко од Земље у гигантске вишестепене ракете. Али дотле треба да се реше многи технички проблеми. У принципу зашто лет не би успео? Ако први пут баш и не успе други или трећи пут ће сигурно.

А посада? Најмања незгода значила би њену смрт. Још пре неколико година стручњаци су имали спреман једноставан одговор: ми никога не присиљавамо. Наравно да лет у свемир представља ризик али ризиковати се мора. Колико се планинара није вратило са Хималаја док није освојен Монт Еверест и Нанга Парбат. Зар Месец и Марс ни су интересантнији и можда кориснији циљеви него планински врхови?

Тако се мислило док је цела ствар још представљала у топију, док се није озбиљно поставио проблем посаде.

Данас више то не изгледа тако једноставно. Чак се сматра да човек представља најслабији саставни део сваког ваздушног брода и неки сма-

Тек пошто се успостави „редован“ лет између Земље и Месеца доћи ће прво путовање на Марс

трају да лет на Марс не би успео не због горива него зато што нема човека који би могао издржати такав напор.

Телесна оптерећења играју само малу улогу према психичким и нервним. Тело човека сматра се много способнијим за свемир него његова психа.

Моменат поласка морао би бити месецима раније утврђен јер ваздушни брод за Марс усмериће се тачно ка оној тачки Марсове путање која је најмање удаљена од Земље.

Лет траје 260 дана

У хелији има управо толико простора да се смести посада? Није тако мајусна као капсула првих совјетских и америчких космонаута, у којој

не чак можда моћи да се прошећају мало горе—доле. — Кад би постојала земљина тежа. Али како ће нема посада ће готово цело време бити привезана или ће вршити телесне вежбе. Међу најважније ствари у кабини спадају разне справе за гимнастику; без њих би мускулатура космонаута тако ослабила да би при приземљивању једва стали на ноге.

Затвореници преступници једном дневно бар шетају по дворишту и уживају у смењивању дана и ноћи, свитању и сумраку. Поред тога два три пута дневно виђају чуваре ко-

ји им доносе храну. Све је то далеко од доброг али чак и у Синг Сингу или Алкатразу човек има бар минимум промене. А у кабини ваздушног брода нема ни дана ни ноћи, ни сумрака — него само уређаји за електрично осветљење.

Космонаути се хране из тула, синтетичком храном у којој су концентрисане све материје потребне за човечји организам. Углавном храна се састоји од извесне супстанце, неког лаког прашка који у влази желуца набубри и напуни стомак да космонаут не би умро од глади.

После 260 дана пакла, колико треба да траје пут до Марса, слободним оком би се угледао колут како расте и човек би почео да распознаје све појединости на Марсовој површини. То значи да је ваздушни брод ушао у Марсову орбиту.

Како би лепо и интересно било посматрати Марс из такве близине! Али само за неколико дана, а кружити годину и више дана око тога округлог колута и после се 260 дана враћати до Земље — стварно изгледа немогућно.

Паклу досаде придружује се пакао страха. И совјетски и амерички космонаути познају већ изненадне нападе неописиво непријатног осећаја ко-

ји се назива једноставно „свемирска вртоглавица“. Лекарима кажу да страх, односно неописиво осећање усамљености које је већ поларне експедиције доводило до страшних трагедија, може да поремети све планове лета на Марс.

У сваком случају за такав лет долазе у обзир само људи нарочито стабилне психичке конструкције али и они би у свемирским капсулама које су на земљи изграђене и у које би за пробу били затворени, издржали највише две до три недеље.

Зато данас стручњаци очајно размишљају шта да учине да лет на Марс буде човеку подношљив. У сваком случају он представља мучење које треба да траје готово хиљаду дана. Али човек ће морати да преброди и то. И најискуснији космонаути дошли би са тога пута телесно и душевно потпуно сломљени. Сломљени нерадом, страхом, досадом а можда и узајамним разрачунавањем.

Један човек, сам, никога не би издржао лет на Марс. Два човека би представљала велики ризик. Зато је најповољније решење — три човека.

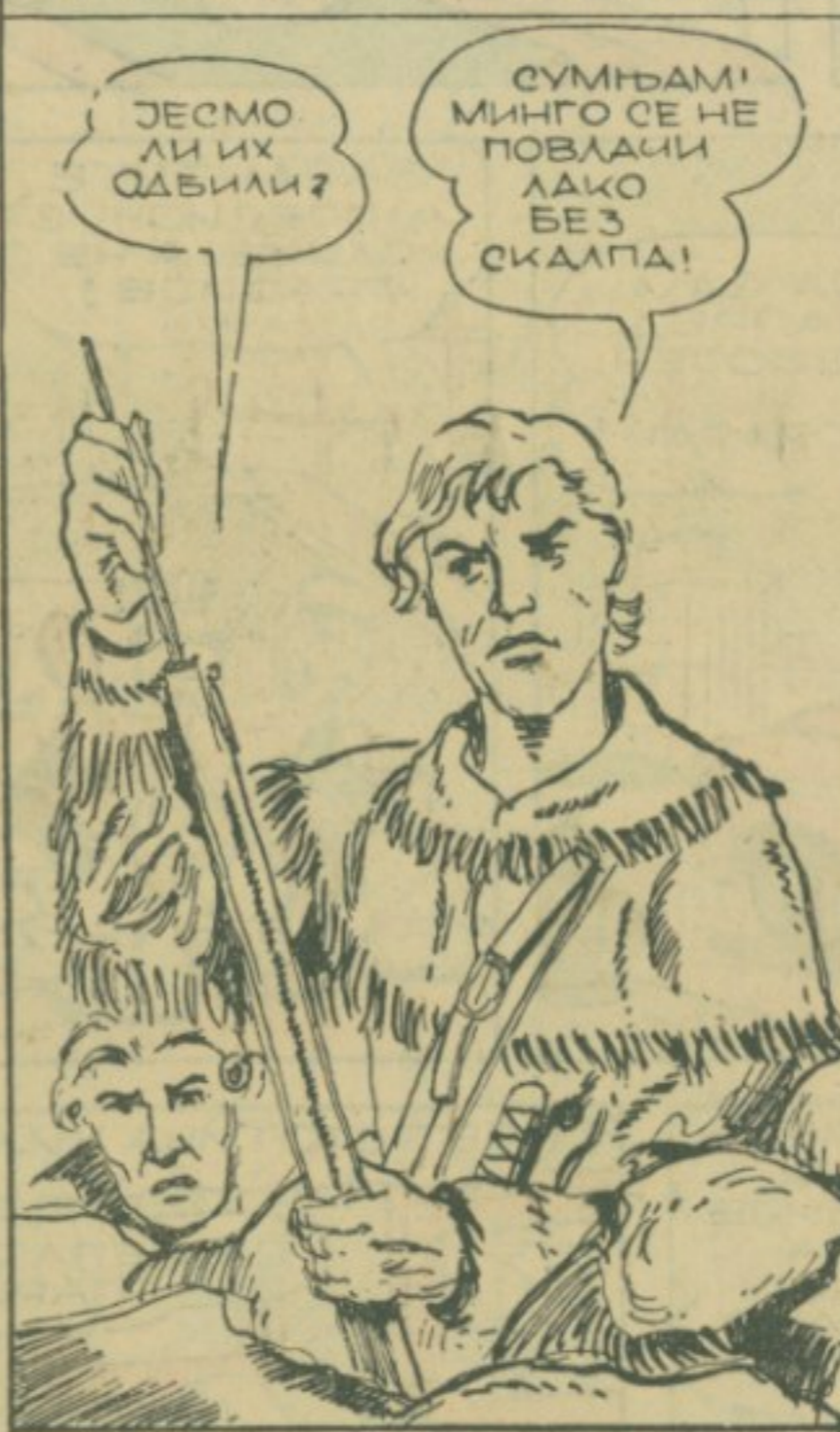
Као спас од апсолутне усамљености остаје још радио-веза, разговор са Земљом, и „милојрдна“ пилаула која продужује сан и душевну реакцију је своди на минимум.

ПОСЛЕДЊИ МОХТАЉАЦИ

ОСТАВИВШИ У ПЕКИНИ СЕСТРЕ СА ДАВИДОМ, ОСТАЛИ СУ ПОТРАЖИЛИ ЗАКОН ИЗА СТЕЊА И ОТВОРИЛИ ВАТРУ.

ГЛУЊАВА ЈЕ ПРЕСТАЛА ИСТО ТАКО НАГЛО КАО ШТО ЈЕ И ПОЧЕЛА.

ПОГЛЕДАЈТЕ! ТИ СМЕЛИ ЗАВОЛИ ПРЕПЛИВАЛИ СУ РЕКУ!

ВИДИМ ИХ ОКУПЛАЈУ СЕ ЗА НАПАД!

За дуго сећање

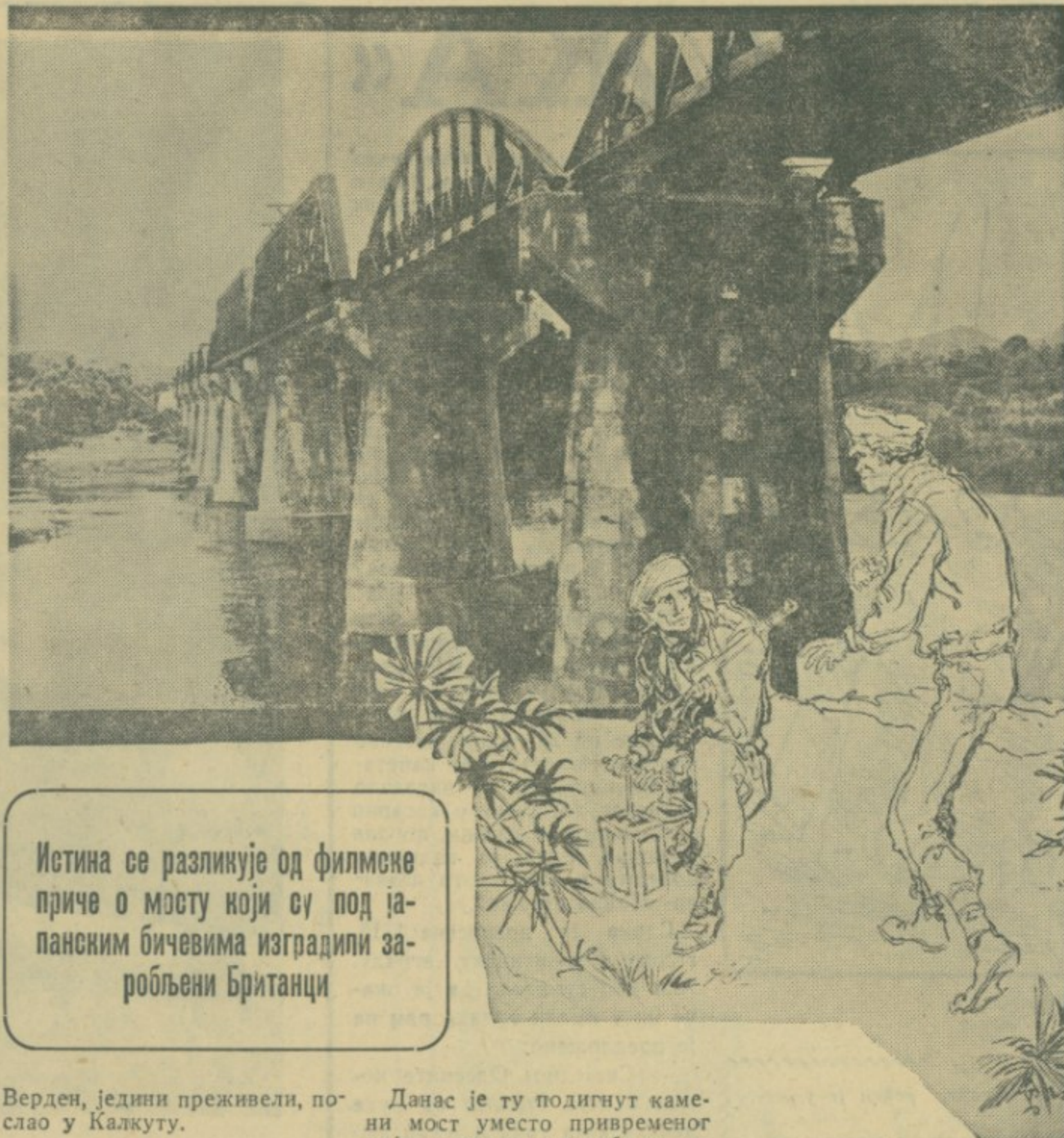
Недавно преминули осамдесетогодишњи Пит ван Ојен, из Влијмена, у провинцији Брабант, који је у Холандији стекао легендарну славу неуморног учесника на карневалима, оставио је заиста не обичан тестамент. Његова последња воља је да сва деца у основној школи и гимназији у Влијмену током наредних 25 година на дан његове смрти добију по 1,11 гулден (један гулден — 207,18 динара) за слаткише. На исти дан, опет током 25 година, људи који су носили његов ковчег треба да добију по две чашнице ракије, а чланови савета једанаесторице месног удружења за одржавање кар-

невала по једно велико пабло цигара.

Деца његових суседа на рочишту ће се дуго сећати „веселог дедице“. Двадесет и пет година она ће на дан његове смрти добијати 111,11 гулдена за бонбоне.

Пит ван Ојен постао је за живота легендарна личност. Овај готово два метра висок Холанђанин више пута је одлазио из свог места у Келн, ходajući на метар и по високим шталама да би тамо учествовао на традиционалном покладном карневалу. Кратко време пред смрт Ојен је у својој соби изложио велики портрет који га приказује у његовој пуној карневалској опреми.

МОСТ НА РЕЦИ КВАЈ

Истина се разликује од филмске приче о мосту који су под јапанским бичевима изградили заробљени Британци

Данас је ту подигнут камени мост уместо привременог који су градили заробљеници.

Цојс је за тренутак био парализован јер се на њега свално Јапанац обливши га крвљу. Није био сигуран да ће моћи довољно снаге да га одгурне. Ипак му пође за руком и непокретно тело се откотрља у воду.

Обе обале реке Квај биле су пуне — победили су, али пуковник Николсен је остао непокретан, није успео још да се поврати услед брзине догађаја.

— Пукониче — промрља Цојс, склоните се!

Али Николсен као да га није чуо.

— Енглески официри — настављао је Цојс у очајању. — Јединица 316. из Калкуте. Командоси! Наредба: „Уништити мост“.

Пуконик Николсен најзад даде знаке живота.

— Склоните се, сире, приетиже воз. Повероваће да сте њихов саучесник.

Пуконнику допре до свести „Дни не мост“. Пратио је тешко напредовање Цојса и трудио се да разуме смисао његових речи. Одједном пође, бесно уклони завесу од сувог лишћа и откри склониште са манипулатором на који је Цојс већ стављао руку.

— Да дигну мост у ваздух! — повика пуконик.

— Енглески официр, сире — промуца Цојс тужно. — Официр из Калкуте, наређење... Али не доврши реченицу. Пуконик Николсен се баца на њега вичући: „Упомоћ!“

„Два изгубљена човека, каква штета, али јапански мост је недиригнут благодарени храбрости британског пуконика“ — гласио је извештај који је

Верден, једини преживели, послао у Калкуту.

★

Многи су на биоскопском платну гледали „Мост на реци Квај“ — причу о британском пуконнику и његовој заробљеној бригади која је негде на граници Сијама и Бурме градила мост за Јапанаце у току другог светског рата. Пуконик је био „поносан“ својим мостом и зато се успротивио да га дигну у ваздух. На крају филма — пуконик се у последњем часу предомислио и благодарећи њему, њихов мост је порушен, али је са собом однео у реку препун воз јапанских војника који су дошли на његово свечано пуштање у промет.

Између истине и филма има мало разлике.

Мост на реци Квај заиста постоји и налази се на 150 километара од Бангкока. Недалеко од самог моста стоји надгробна плоча постављена у спомен храбрим и пожртвованим војницима који су пали градећи железничку пругу од Тајланда до Бурме.

КАЛЦИЈУМ И СТАРОСТ

Занимљив експеримент извршио је на младим пацовима канадски лекар Ханс Селе.

Уносећи у организам пацова нарочиту хемијску супстанцу која подстиче таложење калцијума у везивним ткивима и крвним судозима Селе је успео да вештачким путем изазове код животиња појаве карактеристичне за старост. Код пацова је дошло до задебљања и закречавања артерија и старачких промена на гокљану и гласним жицама. Кичма се деформисала и дошло је до наглог смањења телесне тежине. Кожа животиња изгубила је еластичност, набрала се, длака је испала, на очима се створили катаракти, испали су и зуби. Укратко, појавили су се сви знаци дубоке старости.

Научник је, међутим, успео да тај процес старења спречи, па чак и да га регулише помоћу једне соли гвожђа, гвозденог декстрана, који одстрањује из организма сувишну количину калцијума. По сле лечења ове животиње, старе по изгледу, које су изгубиле до 20 одсто своје телесне тежине поново су се враћале на стару меру.

Гвоздени декстран спречава таложење калцијумових соли у везивном ткиву и крвним судовима. А по мишље-

њу Ханса Селеа, баш то таложење калцијумових соли и јесте основни фактор појаве болести која би се могла назвати — старост.

ПЕГЛА И ДАСКА УГРАЂЕНЕ У ЗИДУ

Пегла и даска за пеглање могу да се уграде у зид тако да уопште не заузимају про-

стор у стану. Споља, на вратима овог орманчића налази се огледало. Кад се врата отворе пегла се аутоматски укључује и „гаси“ кад се она затворе. Метална плоча за пеглање превучена је незапаљивим материјалом.

WALT DISNEY'S

ВЕЛИКИ РИЂА

НАЈБОЉИ ЈЕ НА ИЗЛОЖБИ ЧЕСТИТАМ ВАМИ!

КИНОЛОШКИ КЛУБ

ОЗНАЧНО!

КУПУЈЕМ ГА!

У ФРАНЦУСКО-КАНАДСКОЈ ПРОВИНЦИЈИ КВИ-БЕКУ ПОСТОЈАО ЈЕ ЈЕДАН ПАС НЕГОВ ГОСПОДАР ВЕОМА БОГАТ АУБИТЕЉ СПОРТА ПЛАТИО ЈЕ ЗА ЊЕГА ЧИТАВО БОГАТСТВО ПАС СЕ ЗВАО ВЕЛИКИ РИЂА!

ГОРЕ ГЛАВУ, ЕМИЛЕ!

У ИСТОЈ ПРОВИНЦИЈИ ЖИВЕО ЈЕ И ЈЕДАН ДЕЧАК БЕЗ РОДИТЕЉА ЗВАО СЕ РЕНЕ.

БИАО ЈЕ НЕИЗБЕЖНО ДА СЕ ДЕЧАК ЗАПОСЛИ НА ИМАЊУ РИЂИНОГ ГОСПОДАРА

ЈА САМ ИЗДРЖЛИВ РАДНИК ГОСПОДИНЕ НИКАД СЕ НЕ УМОРИМ.

ТАКО СУ СЕ ЈЕДНОГ ЈУТРА УПОЗНАЛИ ПАС ЧИЈЕ ЈЕ ЗВАНИЧНО ИМЕ БИЛО „ШАМПИОН ВЕЛИКИ РИЂА“ СА ВИНТАГИЗМА И ДЕЧАК ЧИЈЕ ЈЕ ЗВАНИЧНО ИМЕ ГЛАДИЛО „РЕНЕ ЖАН“ ПОД ДИМНОМ

ДИВНА СИ ТИ КУЉА!

ЛЕП ЈЕ, ГОСПОДИНЕ!

ПРАВИ РАСНИ ПАС, МАЛИША!

ВЕЛИКИ РИЂА ЈЕ СИЛАН И КОСТА ОГРОМНЕ ПАРЕ

ПАРЕ?

ЖЕЛИ ДА СЕ СА МНОМ СПРИЧАТЕ АМИ!

РИЂА ЈЕ ДОСАД ПОЗНАВАО САМО ПРОФЕСИОНАЛНЕ ТРЕНЕРЕ ОВАКОВЕ НА ИЗЛОЖБАМА ПАСА РАЗНЕ ГАЗДЕ

НИКАД НИЈЕ УПОЗНАО ЈЕДНОГ ДЕЧКА!

ТАКО ЈЕ ПОЧЕЛО ДЕЧАК И ПАС СУ СЕ СПРИЧАТЕ ЈОШ

НАСТАВИТЕ СЕ

АНЕГДОТЕ

ШТА ЈЕ ВАЖНО

О Б. Травену до данас се још ништа не зна: ни његово право име ни године.

Једном је његовог посредника запитао један из давач:

— Шта жели, заправо, да постигне тај мистер Травен својом тајанственошћу?

На то му је посредник одговорио:

— Он пре свега тиме жели да покаже да није важно ко пише, већ како пише.

ИЗГУБЉЕНЕ ГОДИНЕ

После једног предавања чувеног чикашког педагога Френсиса Паркера запитала га је једна од присутних жена:

— Кад треба да почнем да васпитавам своје дете?

— А кад ће се ваше дете родити?

— Родити? — запањила се жена. — Па мој де-чак има већ пет година.

— Забога! — повика Паркер. — Зашто онда стојите ту и причате. Трчите кући! Па ви сте пропустили пет најважнијих година.

ЦЕНА ЗАДОВОЉСТВА

Један Енглец збунио је једном Марка Твена рекавши му изнебуха:

— Господине Твене, дао бих десет фунти да нисам читао вашег „Хаклбери Фин“.

На Твенов упитни поглед, брзо је додао:

— Тако бих још једном имао огромно задовољство да га читам први пут.

ПРЕКАСНО

Енглеског књижевника Бернарда Шоа посетио је једном један високи владин службеник да би му саопштио како је влада одлучила да га на неки начин одликује за његов дотадашњи књижевни рад.

Шо је извесно време размишљао па одговорио:

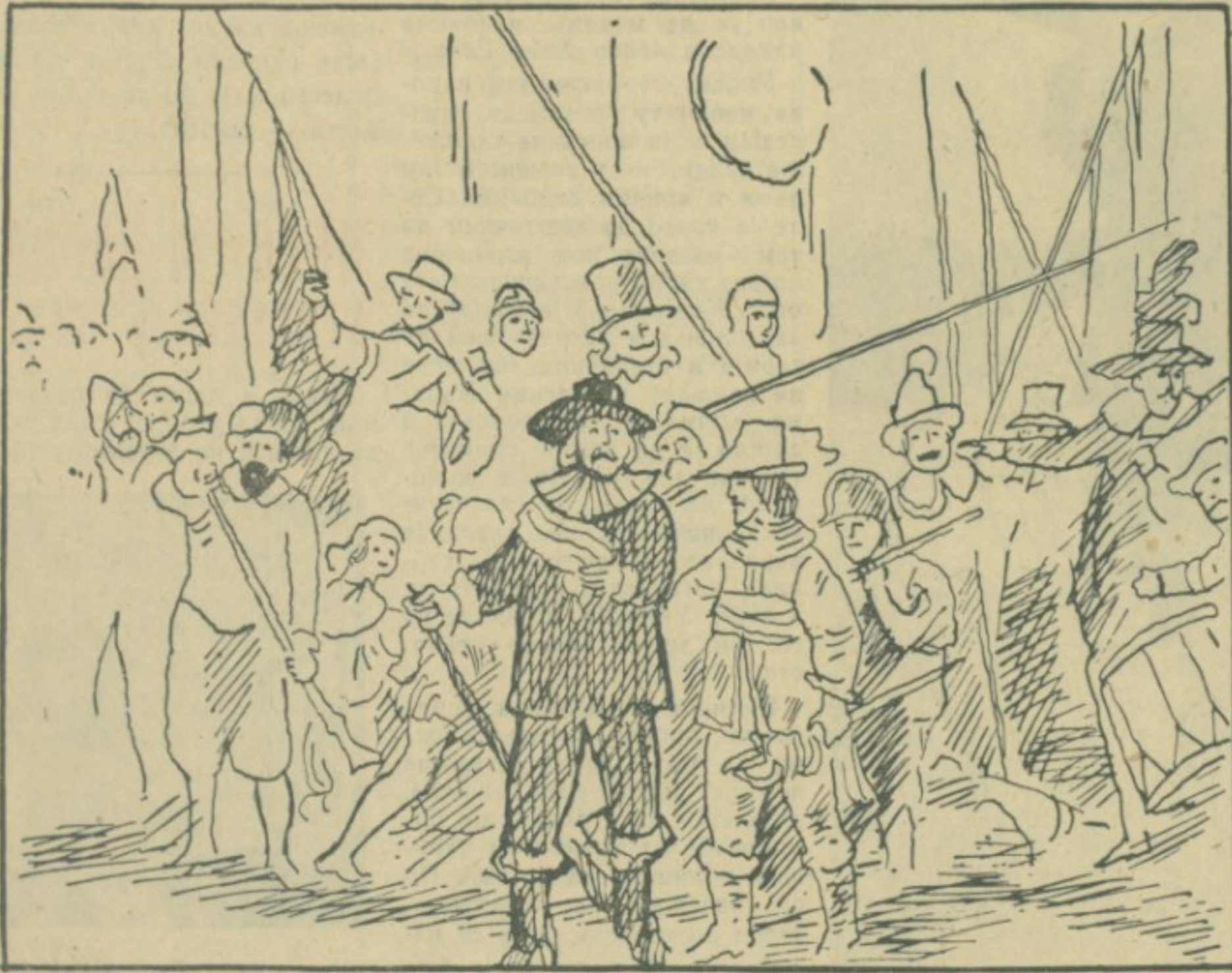
— Ја не могу себи да дозволим тај луксуз да будем војвода, а ви ми мање од тога не можете понудити.

— А шта бисте казали за Орден заслуга?

Шо се укочи и бесно га погледа:

— Прекрасно, сер. Тиме сам ја себе већ одавно одликовао.

»НОЋНА СТРАЖА«

СКИЦА ПРЕМА РЕМБРАНТОВОМ ДЕЛУ

Једног зимског дана 1641. године капетан Бахнинг Кок, стајао је на сред Рембрантовог атељеа и посматрао поручену слику. Сваки војник мора себе на њој да препозна, а свачије место биће одређено према своти коју буде уплатио. Генерали који даду 120 флорина налазиће се у центру, а тврдице за 80 флорина са стране.

Уметник од 35 година једва га је и слушао. Њега је више занимала хладна светлост која се одбијала од оружја и разних ситних предмета.

Испричао је те вечери жељни о овој посети и дубоко уздахнуо:

— Ала ће то бити досадно! Чак су одредили и име платну. Млади племић Пумберланд наређује господину Влардингену да трупе стави у покрет. А уверавам те, откако су Холанђани победили Шпанце сви се играју војника. Каква кулук! Да ли да одбијем?

— Колико ће ти платити?

— упита га жена.

— Хиљаду шест стотина флорина.

— Много си мање примио за „Час анатомије“! Уосталом, пронаћи неки начин да сликаш а да ти то не буде досадно.

Рембрант нежно погледа своју жену која је очекивала дете. За последње две године јако је ослабила и изгубила своје руменило, али данас је у себи имала нечег нарочито детињастог.

— Саскија, буди мирна, пра-

Харменс ван Рајн, звани Рембрант, рођен је у месту Леду 1606. године.

Учио је на академији у родном граду, а његови учители су били Ластман и Елшајмер. Настанио се у Амстердаму 1630. године и оженио Саскијом Ван Иленбург, која је умрла 1642. године, оне исте када је његова слика „Ноћна стража“ била приказана јавности.

Постоје три епохе у његовом стваралаштву: до 1635. године он слика пажљиво и доста хладно (Час анатомије). Затим слика мири и постиже јединство простора („Изразак чете капетана Бахнинга Кока“ названа „Ноћна стража“, „Сузана у кунатили“). Најзад, од 1642. године слика грубо и јако, потпуно слободно и савремено („Млинарска породица“ и друге). По његовој смрти платна му се продају у бесцење, а 1961. Жети, „најбогатији човек на свету“, платио је једну његову слику две милијарде и 660 хиљада франака.

вним једну скицу. Какав ти је то петак о појасу?

— О! Окачила сам га да бих га лакше донела са пијале.

— Дивно! Капетан хоће и петла на овом платну, то је амблем његове чете. Видиш, ти неш се увући у слику поред овог петла.

— Почео је већ да назире скицу своје слике.

Сваког дана, позивао је по једног од војника и цртао његов лик. Али читаву слику није требало да буде обичан де филе, већ један људски пејзаж — поема покрета и јединства. Сећао се зато слика да Винчија који је умро пре 120 година: његових троуглова...

Рембрант је учртао прво три велика троугла на своје платно. А личности као да излазе из њега.

— Не заборавите мој црвени шал, амблем мога ранга, — каже му капетан.

— Нека се лепо види мој златан грудњак и оштроперац, — подсећа га поручник.

Вратите нам наше флорине

И он слика. Рађа му се ускуро син Титус а Саскија све више слаби. Умрла је оставивши свог великог боема незбринутог, самог са малим дететом и служавком Хендрикијом. Рембрант се осећао изгубљен. Које се сад може поверити? С ким да се посаветује?

Огромно платно је ипак завршено. Капетан и поручник су били задовољни: налазили су се наред платна у пуној својој лепоти и величини. Дошли су и други да се виде: читава чета. Дозазиде су и многе угледне личности из Амстердама да погледају слику какву дотад нико није направио. Где ту постоји хијерархија? Зашто су неки насликани с лица, а други с профила? Неки се буне што се не виде добро, други пак што имају капе на глави које више нису у моди.

Један наредник је чак узвикнуо:

— Погледајте овог дечака који је украо пушку и побегао. Наравно, данас се врло погрешно васпитавају деца! Зар треба оставити толико лош пример будућим генерацијама?

— Чујте, господине Рембранте, — приметио је један официр — ту сте насликали и самог себе и изгледа као да нас исмејавате! С каквим правом? Вратите нам наше флорине!

Скрхан болом, Рембрант је слушао жалбе, али је знао да у Холандији још нико није направио платно тако пуно живота и покрета. Ако би због нечег требало да буде срећан, онда због њега сигурно.

Многи налазе да нису слични себи и траже да изнад њихових глава испише и име на. Па, нека им буде!

Поруцине су биле све ређе јер је радио само за оне који га плаћају. Други слика-

ри, љубоморни, исмејавали су његове сјајнотамне боје и у иронији му дали надимак „Принц таме“.

Остао је у беду

Рембрант никад није умео да чува новац: трошио је и оно што нема и упадао у дугове. Његова жена, богата наследница, оставила му је сву своју имовину али у случају да се поново ожени, она припада њиховом сину. Црква је осудила његову везу са служавком, а пошто Рембрант није могао да живи без ње венчао се и тако изгубио сву имовину.

Повериоци му нису дали мира, потпуно је упропашћен и његова су дела изложена јавној продаји. Умро је 1669. године без новца и без славе.

Више од 25 година његово платно „Изразак чете капетана Бахнинга Кока“ налазило се негде затурено у касарни и по њему је сасвим попала прашина. Једва се назирало понешто и зато су га назвали „Ноћна стража“.

Слика је пренесена 1715. године у општинску зграду. Али кад су хтели да је окаче нису имали толики рам па је предложено:

— Свеједно! Одсеците комад с леве стране од руке дечака који трчи и један део десно у близини добоша. Затим цео доњи део. То свакако ништа неће изменити.

Енглески уметнички критичар Ренолдс, (1781) мислио је да ово и није Рембрантово платно. А унакажена „Ноћна стража“ је чекала да буде призната.

Један велики Рембрантов пријатељ, Хопман, одлучио је 1889. да уклони са платна неке слојеве прашине и лака. Препоручио је једном раднику специјалисти, спасиоцу пропалих слика:

— Вашим палцем, стари мој, само палцем трљајте али немојте много притискивати, па макар трајало и годинама.

И човек је трљао полако, милиметар по милиметар, док се под његовим палцем није појавила белина, на почетку замагљена, а затим јасна у близини централне личности. Радник је неуморно радио. Свако вече, обојица су присуствовали повратку у живот девојчице са петлом, док после 150 година, Рембрантова љубав није васкрсла на платну.

На светлости дана

Познаваоци уметности су одбацили назив „Ноћна стража“. Жарке црвене боје доказале су да је „Изразак чете“ прављен усред бела дана.

Прошло је још 50 година док 1946, савременим средствима, платно није поново очишћено. Онда је тек тачно одређено доба дана када је Рембрант радио ово своје бесмртно дело. Сенка руке капетана Кока која пада на грудњак поручника показује да је било пред подне. То није „Ноћна стража“ већ „Стража у 11 часова“.

Данас, после три пуна века несхватљивог неразумевања, ово ремек-дело налази се на првом месту у светском сликарству у централној сали Музеја у Амстердаму. Пред њим из поштовања посетиоци тихо говоре...

Храна — проблем за птице

За птице је најважније да издрже зиму. Због тога морају добро да се хране. По мишљењу неких стручњака сеница у току једне ноћи изгуби готово седмину своје тежине. Онда се може замислити шта ће њен посао бити идућег дана: да наоднади изгубљену снагу. А то није баш лако, јер је мало људи који мисле о птицама и остављају им храну.

НАЈМАЊИ АУТОМОБИЛ

Овај аутомобил који је добио име „Пил“ према истоименом граду на енглеском острву Мен, могао би се мирне душе назвати „ручним“. Аутомобил из Пила, најмањи је на свету. Конструктори су га сасвим добро испробали на свом острву пре него што ће га послати у Лондон где треба да буде приказан публици. „Пил“ може да развије максималну брзину 64 километра на час и стајаће око 350.000 динара. Аутомобил је невероватно лагодно испробали на свом острву пре него што ће

»НОВА ДУЖНОСТ«

Кутузов је читао: „Поштовани баћушка Михаил Иларионович“, писмо од његовог старог пријатеља, генерала, сада већ у пензији. Писао је о дугим годинама проведеним с Кутузовим, њиховим ратовањима и сада му је желео успех. Али због чега је писмо у ствари било написано налазило се

Кутузов се намршти мислећи да ће почети да му захваљује и рече осорно:

— Рекао сам, одлази.

— Али, ваша светлости...

— опет ће Гриша.

Кутузова изненади упорност и упита шта хоће.

— Михаил Иларионович, желео бих у пук... Волео бих на фронт.

Лице старог ратника се разведри. Погледа боље тог малог официра, жгољавог момка, право дете. И наједном му га би жао; како овог дечака да пошаље на топовска зрна.

— То не може да буде, ја сам твој оцу обећао. Уосталом, ти си искупио млад, неће те ни примити.

— Па и Суворов није био високог раста — рече младић увређено.

Кутузов виде да Гриша зна шта хоће па му приђе и потапша га по рамену:

— Добро, добро. И твој би отац био тобом поносан. Иди, — одмахну руком Кутузов — својим путем.

Гриша салутира и оде, а Кутузов још дуго остаде гледајући за њим. Затим узе лист хартије и написа генералу:

„Поштовани баћушка, Пјотр Никодимович! Твој Гриша је стигао и много ме је подсетио на тебе. Хвала ти на таквом изненађењу. Већ га видим међу херојима...“ Затим размисли и додаде: „Твоју сам молбу испунио. Гриша ће бити на важном месту у мојој души међу ађутантима.“

Стари генерал је дуго окретао писмо и читао али оно „у души“ никако није могао да разуме. „Вероватно сам ја изван ствари кад не знам да су у штабу главнокомандујућег промуца Гриша.

тек на крају: генерал је молио Кутузова да припази на његовог сина, младог официра Гришу и да га ако је могуће узме за свог ађутанта.

— Да-а — уздахну Кутузов. — Ми нисмо почињали као ови данас. Сви траже неку заветрину. Сви би у штаб, а ко ће на фронт? Али за старо друкарство ипак морам нешто да учиним. Генерал је мој пријатељ, храбар борац, заслужан је и ја га поштујем.

После неколико дана стиже Гриша. Пријави се Кутузову и овај га добро одмери. Пред њим је стајао један голобради дечак, јако сувоњав, Кутузову тек до рамена.

— Ја ћу испунити жељу твог оца — рече му Кутузов — а ти можеш да идеш.

Младић је и даље стајао.

— Извините, светлости! — у штабу главнокомандујућег промуца Гриша.

ВЕЛИКИ: ВИСОКИ И НИСКИ

Париски студент Лудовик Жиро спрема дипломски рад о великим људима. Из његових проучавања се види да људи велики духом често нису то били и физички. Тако су на пример Адолф Тјер, државник и француски историчар и Ла Гвардија, председник њујоршке општине били високи свега по 153 см. За Ла Гвардију се причало да га је народ једва примећивао кад би се појавио на прозору.

Наполеон, као и немачки композитор Вагнер, био је висок 157. Балзак је имао 163, а 170 су били високи Зола, Конфуције, Микеланџело, Лутер, Шопен, Ренан, Верлен.

Између 175 и 178 см имали су стас М. Жиро, Флобер, Едмон Гонкур, Мисе, Ламартин, Јулије Цезар, Карло Велики, Кристифор Колумбо.

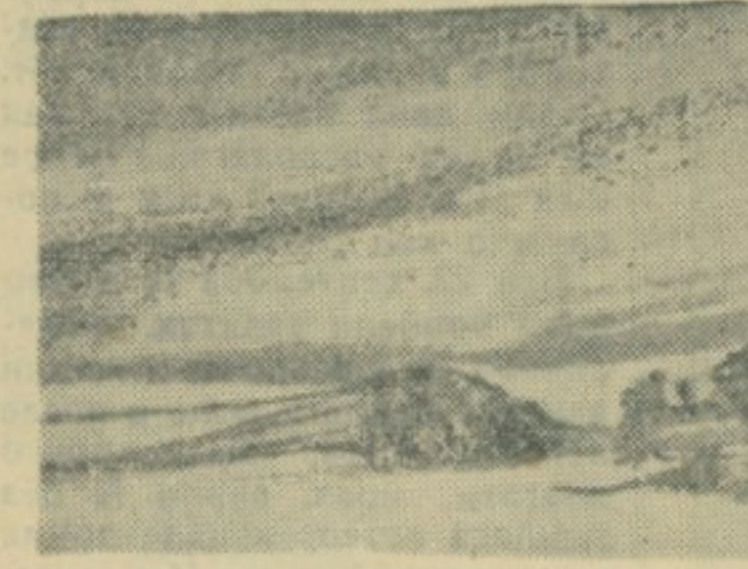
Високи су Вашингтон: 190 см, Текери: 193 см, Петар Велики: 205 см. Али о-

ни су сви били „деца“ према римском цару Максимилијану за кога се прича да је био висок 2.50 м.

ДОСИЈЕ О «ДОГАЂАЈУ» АНДРЕ

Мало је догађаја који су до те мере узбудили цео свет као први лет аеронаута балоном на Северни пол 1897. године. Учесници су били три одважна Шведина: вођа Саломон Аугуст Андре, жесток и нервозан човек, препун енергије, метеоролог и први ваздушни фотограф; бавио се аеронаутиком још од своје 22. године када је први пут полетео балоном на Међународној изложби у Филаделфији. Други је био Кнут Франкел, инжењер, конструктор железничких пруга, одличан познавалац Арктика и изврстан алпиниста који је имао тек 27 година, а трећи Нилс Стриндберг, који је већ у 24. години постао професор универзитета.

Андре је сматрао да на Северни пол треба ићи балоном јер ће се брже стићи а вратиће се са оцима и чамцима које ће понети са собом.

Ради пробе нашли су се на старту у мају 1896. године на крајњем северу Шпицберга. Шведска и цео свет чекали су шест недеља, али узалуд јер балон услед лоших метеоролошких услова није полетео. Аеронаути су исмејани а неки новинари су их чак назвали и варалицама.

Обесхрабрен и посрамљен, Андре неколико месеци није ни помишљао на нови покушај. Тек се пролећа 1897. године када је Алфред Нобел понудио да финансира нову експедицију он се одлучио.

Пред сам старт Андре је утврдио да балон „Орао“ није исправан. Међутим, ни он ни његови сапутници ни су више имали храбрости да

приме нове увреде и понижења ако поново одложе лет. Зато су тачно у 14,30 часова 11. јула 1897. године, испрвањени клицањем присутних, полетели у неисправном „Орао“.

Све што од тог тренутка знамо о судбини експедиције је потиче из дневника и забележака њених чланова, које су пронађене 33 године касније.

У својој забелешци од 22. јула Андре описује нечувене муке и патње које су преживљавали при преношењу тешких товара.

„Са 38 метара удаљености убио сам медведа, старог му жака са исквареним зубима. Добро нам је дошао. Последње комаде свежег меса по

јели смо за доручак“ — пише он 2. августа.

Одмах сутрадан Андре је забележио:

„Устали смо у подне. У току дана и под шатором влада неподношљива врућина. Ручамо на чистом ваздуху и шетамо се у кошуљама. Моји другови се шале на рачун медведа кога сам убио и чије је месо било тврдо као ђон. Френкел вели да је сигурно био доајен целе медведје врсте“.

Тек 4. августа Андре је донео одлуку да промене правца. После две недеље форсираног марша прешли су је два сто километра. Упутили су се у правцу Седам острва. За људе је представљало право олакшање када су угледали пучину. Ноге су им смрзнуте и руке изрнављене. Било је немогуће да наставе пешице. Већ су оставили око 150 килограма материјала. Укрцали су остатак на чамац а сами пловили пред њега на санги леда. Пловидба је била без краја. Дани су краћали а ноћи биле тамне као мастило и ледене. Ветар је носио оштре ледене игле.

Тек 20. септембра Андре је убио још једног огромног медведа и тако су имали обезбеђену храну до априла. Истог дана су исцрпљени, смрзнути и мокри најзад закорачили на чврсто тло.

Нашавши се на Белом острву, неуспешно 100 километра од Шпицберга решили су да ту презиме јер су имали довољно намирница и материјала.

Читаву недељу сва тројица су патили од жестоких грчева у стомаку и других цревних поремећаја. Неки пут су били тако уморни да нису имали снаге ни да скувају медвеђе месо. Њихова грелица на нафту је одлично функционисала јер и 33 године касније она је још радила.

Кратко време пошто су пренели саонице и чамац на камениту обалу острва, Стриндберг је, по оцени његових другова, добио срчани напад. Умро је после неколико сати. Последња белешка од једне једине речи у Стриндберговом дневнику написана је 6. октобра: „Резигнација“.

Неред у коме је нађен логор без заклона и склоништа показивао је да су два човека била сувише слаба да раде. Андре није био човек који би дозволио да се драгоцени инструменти растурају. А они су нађени разбацани свуда околу.

Шта се догодило? Андреов дневник постао је нечитљив. Последњи датум који се може прочитати је 17. октобар. Кнут Френкел је умро у својој спаваћој врећи, а Андре наслоњен на једну стену.

Све до 1930. године која је имала једно од најтоплијих лета овог века, ништа се није знало о њима. Тек петог августа те године мали норвешки рибарски брод Братвег зауставио се крај обале беспутног белог острва и морнари су се размилили по сунцу. Двојица која су пошлени по воду до обалског извора пронашли су једну конзерву. Доктор Хорн је вредно почео да чепра. Остали су неми кад су угледали чамац на чијем је прамену писало: „Поларна експедиција Андре 1897. године“.

Пронађене су саонице, рерно, зарђала пушка, знатне количине хране, пун фотограф

ски апарат, и костури Андреа и Стриндберга увијени у крзна. Френкелови остаци су нађени неколико недеља касније. Али најзначајније је било откриће његовог дневника. Педантан, брижљив и тачан до самртног ропца, Кнут је последњом снагом ухватио драгоцени дневник у сламу а затим га обмотао замашћеном тканином. Умро је у врећи стежући чврсто своје највеће благо на грудима, испод заштитног одела.

На вест о овом открићу коју је први објавио 3. септембра Њујорк тајмс цео свет се опет узбудио. Сви су се питали зашто су они са довољно хране, и одела кад су себи могли да обезбеде пристојно склониште и прибежиште, на домак настањеног Шпицберга, неочекивано поmrли.

Дански лекар Трајде прихватио се одмах да испита целу ствар. Прочитао је све новине, знао је напамет све забелешке и све податке о трагичној смрти Андреа и другова. Испитао је остатке донете са Белог острва. Нарочито се заинтересовао за симптоме обољења које је описао Андре: запаљење очију, лучење слози из носа, пролив, грчеви у стомаку, ста

Шта је био узрок смрти тројице људи који су једанаестог јула 1897. пошли у корпи једног балона на Северно пол. Одговор је дао дански лекар Трајде

лна малаксалост. На први поглед подсећају на јак назеб, али је познато да таква болест не постоји у поларном кругу.

Рат је прекинуо посао доктора Трајдеа. Тек 1947. године дошао му је у руке један извештај који га је побудио на размисање. Међу Ескимима са западне обале Гренланда раширила се необична епидемија. Већина лекара је веровала да је у питању паратифус. Међутим, једна добро опремљена медицинска експедиција која је из Данске отишла на лице места утврдила је болест трихину коју проузрокује заражено месо моржева. Следеће године један лекар је открио прве коке трихине у лешу једног поларног медведа убијеног 1908. године. Накнадна испитивања су показала да је једна трећина поларних медведа заражена трихином. Трајде је сазнао да је једна група немачких војника мора да бити повучена са Франц Јозефових Земље због обољења од трихине којом су се заразили од недовољно куваног медвеђег меса.

Поново је Трајде испитао забелешке истраживача. Већ 27. јула Френкел се жалио на умор а три дана доцније доbio је снежно слепило. Трећег августа су се сва тројица жалила на неподношљиву врућину. Трајде сматра да су већ тада имали повишену температуру. Осмог августа

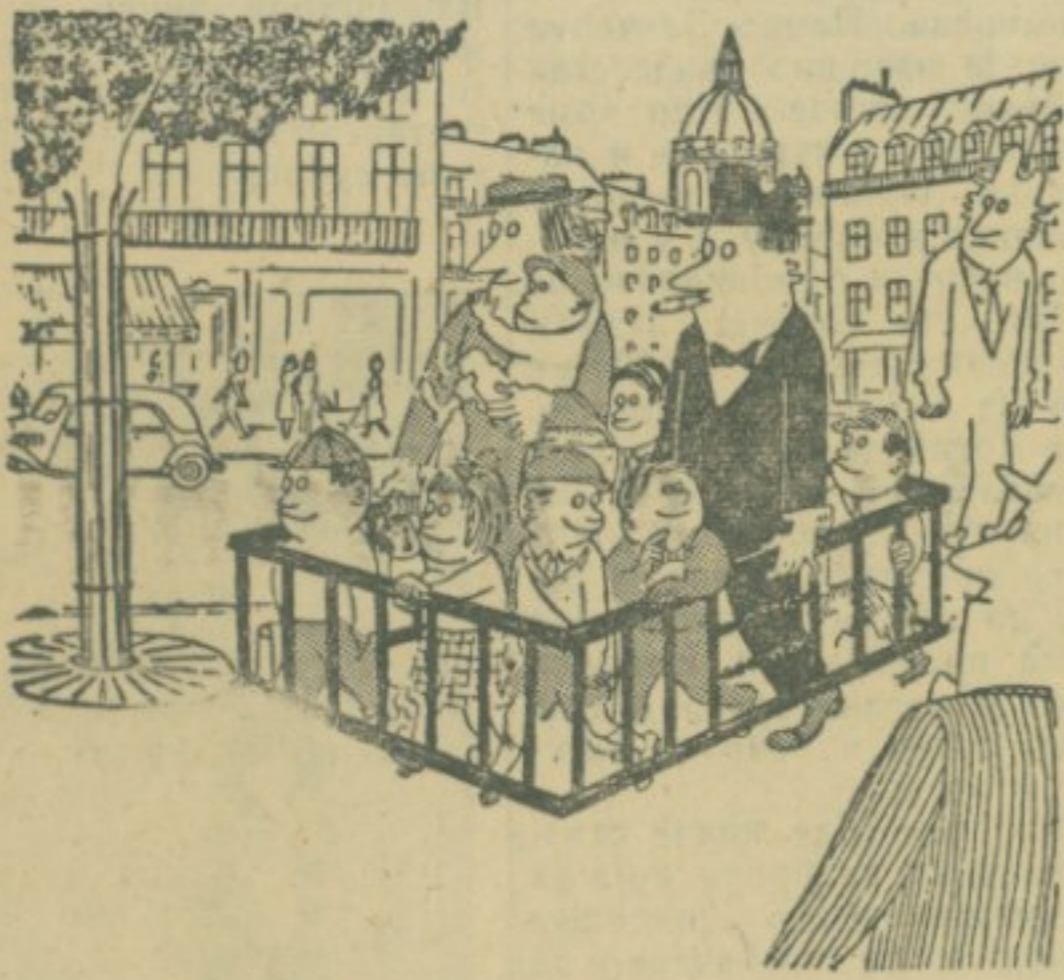
је Андре штимао очне капке да би видео. Затим су настали болнови у зглобовима и мишићима, грчеви у стомаку, низ симптома који су потврђивали његову дијагнозу. По сле тог дана сва тројица су почели узимати морфијум и опијум да би ублажили стражувите болове.

У новембру 1949. године Трајде је у музеју у Грани, родном месту Андреа, пронашао предмете чија му је анализа могла послужити као доказ: једну кутију са остацима длака поларног медведа кога је убио Андре.

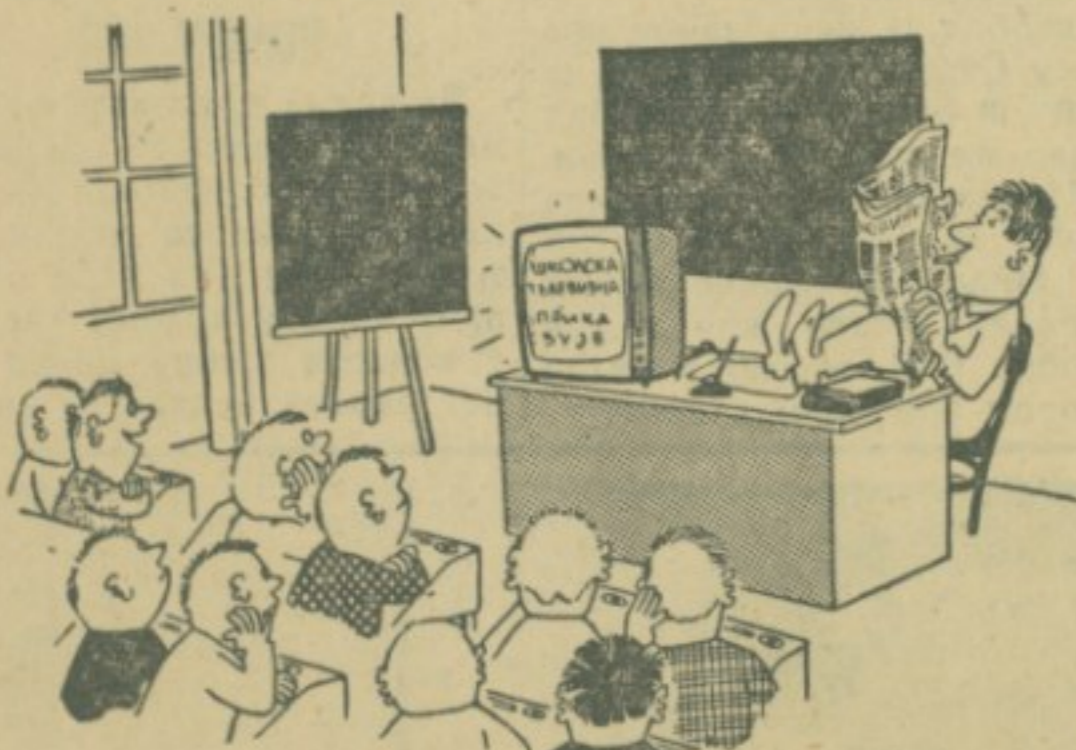
Више није било сумње. Узрок смрти поларних истраживача је био очигледан. Да су били довољно опрезни да не једу медвеђе месо или бар да га добро скувају, они би свакако превазишли последњих 100 километара.

Кратко време после свог открића доктор Трајде је умро а ништа није објавио. Тек 1961. године цео досије о „догађају“ Андре допао је у руке једног шведског новинара који је свет упознао са околностима под којима су одважни аеронаути страдали. Да би иронија била већа Андре у белешкама истиче изванредну корист коју поларни истраживач има од медведа: месо, кожу да се греје итд., и завршава речима: „Медвед је најкориснији пријатељ поларног истраживача“.

МАЛО СМЕХА

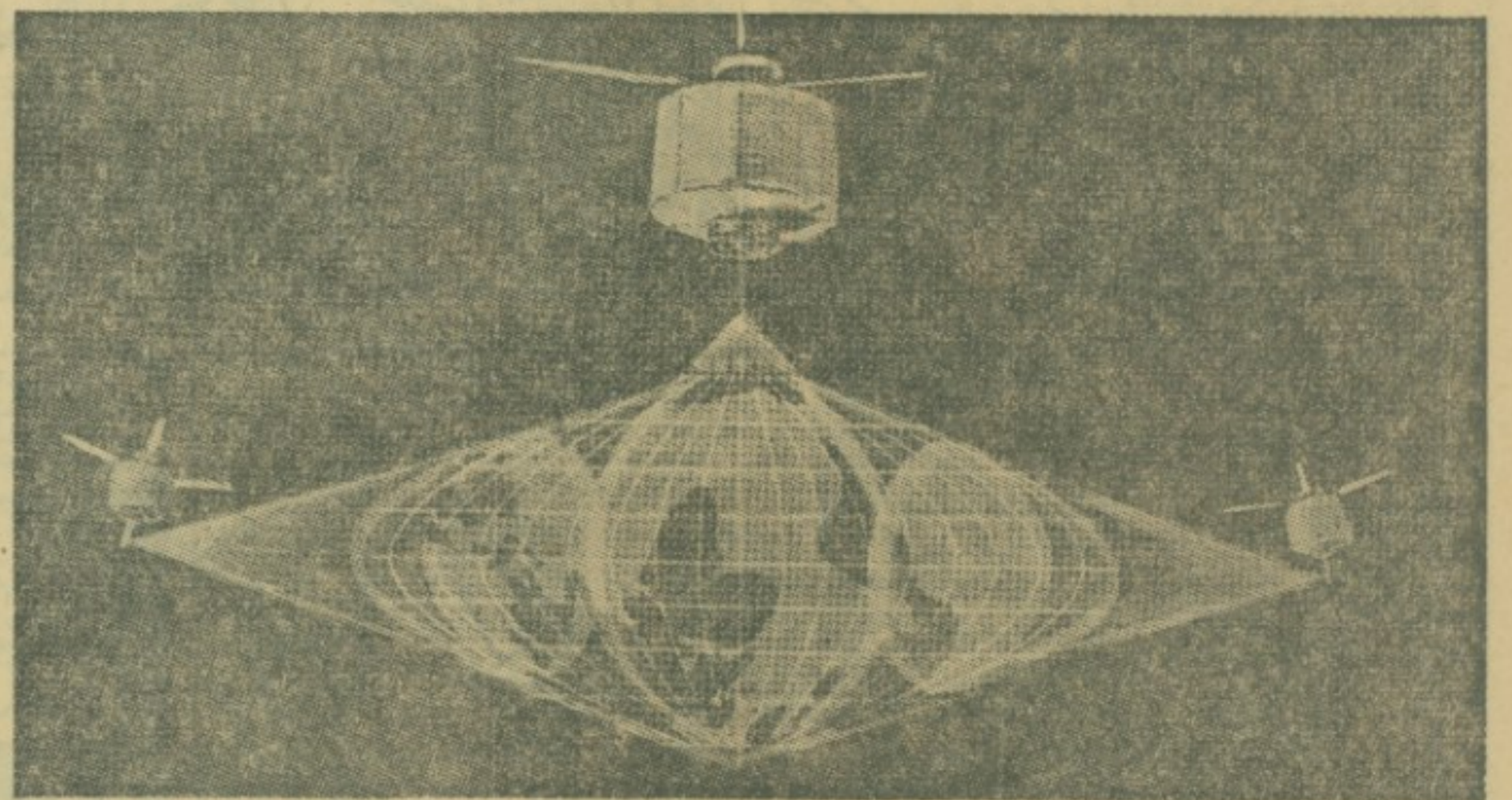
НА ПУТУ ЗА ШКОЛУ

БЕЗ РЕЧИ

НАЈДОСАДНИЈЕ ЋЕ БИТИ МАЛОМЕ КОЈИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПОЂЕ У ШКОЛУ...

ТРИ САТЕЛИТА ТИПА СИНКОМ КОЈИ ЋЕ, ПРИВИДНО, НЕПОМИЧНО ЛЕВДЕЊИ ИЗНАД ЗЕМЉЕ, МОЋИ ДА ОБУХВАТЕ ЧИТАВУ НАШУ ПЛАНЕТУ. У СРЕДИНИ ЈЕ СИНКОМ I КОЈИ ЋЕ БИТИ „ПАРКИРАН“ ИЗНАД АТЛАНТИКА

ПАРКИРАНИ САТЕЛИТИ

Техничар Винсент Русо имао је на себи провидни заштитни шлем. Упуцпавао је неку очигледно не баш безбедну течност у један апарат који је имао облик бубња. Био је то раствор водониковог супероксида. Винсент Русо напунио је први вештачки сателит који ће се покретно да стоји изнад Земље.

Први од „синхрон“ — сателита — Синком I — начињен у Калвер Ситију, у Калифорнији, имаће брзину која ће бити потпуно синхронизована са обртањем Земље око своје осе. Сателит Синком I ће према томе, посматран са Земље, непомично „висити“ на небу на висини од 35.880 километара. Три оваква сателита биће довољна да се остваре сталне телевизијске емисије које би се виделе на читавом свету.

Са Синкомом I, тим на висини од готово 36.000 киломе

тара „паркираним“ сателитом, почиње једна потпуно нова ера и изградња вештачких сателита чије се границе и могућности још не могу потпуно сагледати. Ове васионске станице, поред тога што ће служити за телевизијске комуникације, могу се опремити и оптичким инструментима за посматрање како других небеских тела, тако и саме Земље.

Синком I је засад чисто експерименталан сателит. Пре свега на њему ће бити испробана веома сложена техника „старта“. Наиме, пошто постигне своју висину од 35.880 километара, он треба у правом тренутку да почне да се креће и то тако да његово кретање буде синхронизовано са обртањем Земље. За то му је потребна брзина од 11.265 километара на час.

Синхрон-сателити лете тако високо да само један сто

у Земљиној сенци. На тај начин батерије, које ће се пуњити Сунчевом енергијом, моћи ће да стално напајају струјом електронске уређаје сателита.

Ови нови сателити преносе звук и слику на исти начин као „Телестар“ само на другим фреквенцијама. Због тога они неће моћи да користе станице „Телестара“ у Европи и Америци, већ ће морати да имају своје посебне.

Прва вештачка „звезда некретница“ биће лансирана кроз неколико седмица помоћу једне тростепене „Тор-Делта“ ракете из Кеп Канаверала. Синком I биће „обешен“ испред афричке обале, високо изнад Атлантика. Пошто ће он „надгледати“ једну трећину земљине кугле, с њим ће моћи стално да буду у вези станице у Северној и Јужној Америци, Европи и Африци.

ЈЕДРЕЊАК — НОСАЧ АВИОНА

Запис о првом партизанском хидроавиону који је извршио 25 борбених летова

Баш када су механичари окупаторове хидробазе у Дивуљама почели да спремају за лет мали школски хидроавион заплени у априлском рату од бивше у господенске војске, стигла је вест да се неки пилот скупа с таквим апаратом. И мада су механичари тврдили да је авион исправан нико се није у суђивао да га испроба. Командант базе је онда позвао Цирила Врабића, некадашњег пилота и наредника бивше војске, који је у Дивуљама имао малу радионицу за оправку кола и пољопривредних ватки.

Тајна продавница

Неочекивани позив забринуо је Врабића. Помислио је да је откривена његова тајна продавница у којој је точио италијанским војницима вино и тако долазио до неких података који су интересовали партизане. Кад је чуо понуду италијанског команданта да лети десетак минута на том хидроавиону, разумео је уз богату награду — лак-

нуло му је па није стигао ни да помисли каква му се прилика пружа за прелетање партизанима. На брзину је одбио понуду рекавши да већ дуго није летео и да му такав тип машине није познат.

Тек касније је схватио шта је учинио па се решио да по-

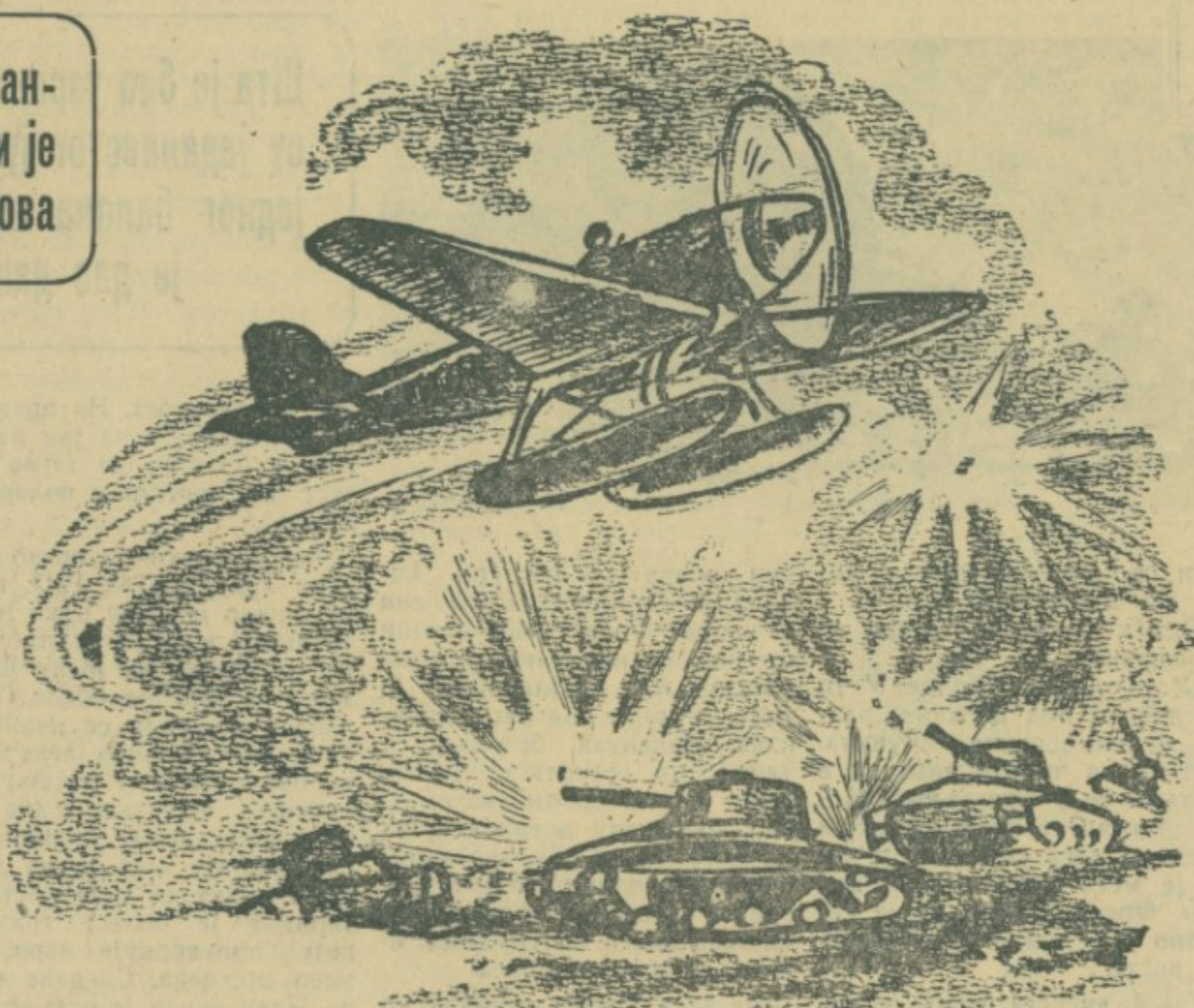
сваку цену исправи оно што је пропустио. Данма је чекао прилику да с јетним Сицилијанцем, војником из хидробазе, који је долазио њему ради вина и ситне трговине, поведе разговор о хидроавиону. Чим је, једном, Сицилијанац поменуо магнете

хидроавиона, Врабић је упао у реч:

— То је роба која се може добро увовати код рибара... Донеси их, биће парара и црњака...

Неколико дана касније магнети су се нашли на Врабићевом столу.

Убрзо је дошла и капитула-

ција Италије и Једног Јутра Италијани су авионима одлетели из Дивуља. У опустелој бази је остао само хидроавион, који се без магнета није могао покренути.

Ноћни лет без компаса

Врабић је одмах поставио магнете у авион и пребацио га у Врабић код Трогира. Уз помоћ два механичара подробио га је прегледао и 11. септембра извршио пробни лет. Седам дана касније ставио му је на располагање једрењак „Св. Шимун“ који је послужило као „носач“.

Већ 22. септембра је добио први борбени задатак. Механичари су предвече спустили авион с брода у море и после непуног сата, чим се почео хватати мрак, авион је без компаса летео изнад друма пет километара од Имотског, где се очекивала чемачка морторизована колона. Извиђач је угледао жмиркаве светлости дуж два километра друма и о томе одмах обавестио Врабића. Он је одмах угаasio мотор и авион је нечично почео да понире. Када се спустио толико ниско да су се могли разазнати тенкови, камиони и топови, са земље су блесави снопови рефлектора и грчнула противавионска артиљерија. Извиђач је тада спустио на колону бомбе од 12 килограма.

Не слутећи да их бомбардује мали школски авион који развија максималну брзину 160 километара на час, немачки противавионци су приликом нишањања промашивали и експлозије су севале испред авиона, који је убрзо настао у помрчини.

У сусрет Дорнијеу

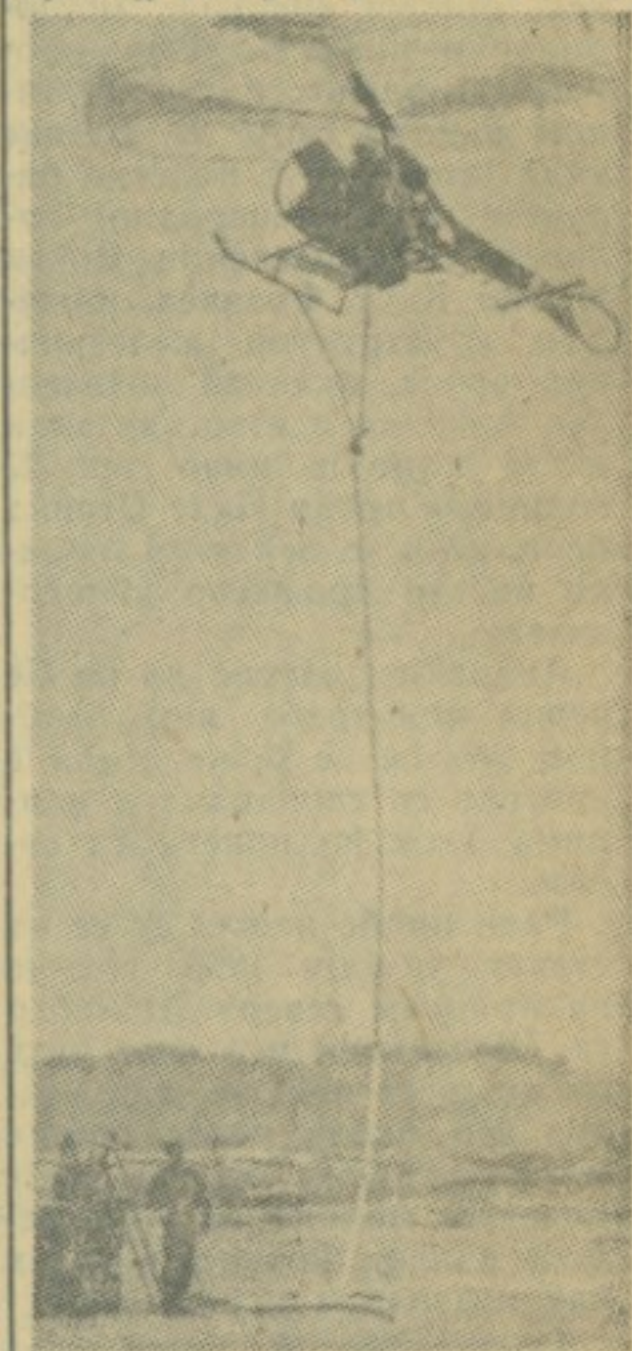
Са ове исте летилице, која није имала одлике борбеног авиона, Врабић је све чешће узнемиравао Немце. За њега месец је извршио двадесетак борбених летова. При томе је обављао и курирске и извиђачке дужности, превозио рањенике и опрему, а у неколико наврата бомбардовао не пријатељске колоне. Једном се нашао у ваздуху на 500 метара од немачког Дорнијеа. Није могао да умекне, а није располагао ни оружјем за ваздушну боју. Немоћан да ишта друго предузме, пилот је решио да својим авионом налети на противнички. Немачки пилот је наглим заокретом избегао судар и брзо се изгубио у магли.

Хидроавион се иначе ставио налазио на броду који је непрестано мењао сидриште скривајући се у забачене и тешко доступне увале. Ово се чувало као највећа тајна, па га Немци никако нису могли открити мада су дуго и вперно трагали за њим.

Октобра је хидроавион прешао у Староградски залив на Хвару, и одатле је 8. октобра пошао на свој 25. последњи лет. Изнад Бола су попустила крмиза за висину и он се сурвао. Пилот је упркос тежим повредама остао жив и већ октобра 1944. године полетео у новом ловачком авиону.

ХЕЛИКОПТЕР ПРОТИВ ШУМСКОГ ПОЖАРА

Пронађен је један нов начин гашења шумских пожара. Хеликоптер, приказан у Француској, има резервоар за воду,

и дугачко црево које се спусти на земљу. Док хеликоптер лебди изнад места пожара људи са земље управљају млаз где треба.

СНАШЛИ СЕ

Сваке године у Сједињеним Америчким Државама око 300 деце дође на свет у аутомобилу и увек се поставља право питање о њиховом месту рођења. Поводом једног таквог случаја један судија у Вашингтону донео је соломонову одлуку: родни лист те деце мораће да носи регистарски број аутомобила у коме су рођени.

Новост код јапанских полицајаца

За време патролирања прометним улицама 80 одабраних токијских полицајаца су спремно у вези са својим центром. Сваки има мали радио-пријемник у којој тањи а у кожном хаишу преко десног рамена налази се антена.

ЧУДНА ЈЕДРИЛИЦА — РАБЕЛОС

Једрилице на реци Дуру које превозе грожђе за прављење чувених португалских вина чудно изгледају: имају дугачко весело којим се весла са високе платформе, и велико четвртасто једро јако

високо постављено. Али све има своје оправдање — високе платформе омогућавају бољи преглед на кривинама јер је обала стрма и стеновита а високо једро хвата приземне ветрове.

WALT DISNEY НОВОГОДИШЊА БАТКА

ВЕЛИКЕ ЗАБЛУДЕ

Почетком нашег века књига Макса Кемериха, „Куриозитети из историје културе“ подигла је у Немачкој велику праšину. Изучавајући историју културе Кемерих је из историјских дела и оригиналних докумената извучио најупадљивије, најзанимљивије и најпарадоксалније чињенице од којих је саставио читаву књигу.

Лишен пијетета према званичној и академској науци свог времена, Кемерих је у својој књизи доделио нарочито место случајевима када су велика техничка и научна открића, а чак оће и уметничке творевине, били одбачени или недовољно оцењени од стране званичних представника науке.

Године 1641. Париска академија наука послала је у Кајену, у Јужној Америци, Жана Ришара. С тог научног путовања Ришар се вратио после две године. У почетку Академија га је обасипала похвалама истичући тачност његових истраживачких радова. Али, временом Ришар је постао „неугодан“ академицима јер се с поменутог пута вратио са открићем које они нису хтели да прихвате и признају. Наиме, Ришар је при поласку у Кајену понео из Париза један часовник с клатном.

У Кајени је утврдио да његов часовник заостаје два минута у току једног дана и због тога је био принуђен да клатно скрати за два подеока. По повратку у Париз увидео је да клатно мора да продужи, то јест да му врати пређашњу дужину. Тада је Ришар изнео своју теорију о зависности клатна-секундаре од географске ширине. Ову појаву он је објаснио умањеним силе земљине теже уколико се иде

ближе екватору изводећи из тога закључак да је Земља спљоштена на половима и да се због тога тежина тела повећава са удаљавањем од екватора.

Академија није хтела ни да чује о спљоштености Земљине кугле. Она је одрицала ову чињеницу чак и онда када ју је Њутн доказао.

Ришару је његово откриће донело само неугодности. Аутора теорије која се противила општепризнатим схватањима Академија је потпуно искључила из даљих научних истраживања.

Када је астроном Пјаци 1801. године открио први астероид Цереру, Хегел је оспоравао ово откриће са филозофских позиција.

Познати научник Хемфри Дејви исмеђавао је претпоставку да ће се Лондон једног дана осветљавати помоћу плава.

Линије на длану нису непроменљиве

До сада се сматрало да су линије на длану непроменљиве као и оне на врховима прстију. Међутим, сада је доказано да новорођенче и мало дете имају више линија на шасти него одрастао човек. У току пубертета број линија се смањује а доцније опет повећава.

Вилхелм Лаундхарт, познати инжењер и професор Политехничког института у Хамбургу у 19. веку, опомињао је често своје студенте да не верују у бесплодне покушаје да се пронађе и конструише аутомобил.

Пола године после Гетеове смрти, познат и иначе солидан књижевни часопис „Пријатељ Саксоније“ објавио је анонимни чланак из Вајмара у коме

је писало: „Гете је заборављен као што је и требало очекивати... Велики интереси човечанства били су њему страни и туђи.“

У близини Ваграма пао је 1751. године метеорит... Бечки професор Штиц овако је о томе писао 1790. године: „Можете ли замислити да су 1751. године чак и најпросвећенији људи у Немачкој могли да поверују да је с неба пао комад гвожђа — толико је тада било слабо њихово познавање природних наука... Али, у наше време неопростиво је сматрати такве бајке за могуће.“

У многим музејима из колекција су удаљили метеорите „да музеји не би изгледали смешни“.

Те исте, 1790. године, у околини француског градића Жилека пао је метеорит. Председник општине упутио је Академији наука извештај о томе с потписом 300 очевидца. Референт академије изјавио је на то „да треба жалити општину на чијем се челу налази председник толико глуп да је у стању да поверује у приче о метеоритима“.

Академик Делик је додао: „Ако би ми такав камен чак пао и пред ноге и ја био принуђен да признам да сам га видео, додајем да бих изјавио да ја у то не могу да поверујем.“

Други један академик, Фолден, изјавио је да је сличне ствари боље одрицати него се онизити до покушаја да се оне објасне.

Ауторитативни часопис за музичку критику 18. века „Свесопшта музичка газета“ који је излазио у Лајпцигу, овако је оценио три Бетовенове сонате за виолину: „То су учене и још једном учене композиције, али далеко од природе и лишене мелодије“. У истом том часопису за Трећу симфонију — Ероик — написано

је 1805. године: „Веома дугачка, веома тешка композиција која представља само смелу и дивљу фантазију.“

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ ВИКТОРА ИГОА

СТАЊЕ ЈЕ БИЛО СТРАХОВИТО БИТКА СЕ ВОДИЛА НА НЕКОЛИКО КОРАКА ОД ЊИХ ДА НЕКОМ ВОЗНИКУ ПАДНЕ НА УМ ДА ЗАБЕ ИЗА УГЛА С ЊИМА БИ БИЛО СВРШЕНО У ТОМ ТРЕЊУТКУ ЖАН ВАЛЖАН ЈЕ, ПОД РПОМ КАМЕНИХ КОЛКИ, ПРИМЕТИО

УЛАЗ У КАНАЛИЗАЦИЈУ ЈЕДИНИ МОГУЋИ ИЗЛАЗ ПОКУШАЈМО!

СТАРА УМЕТНОСТ У БЕЖАЊУ ЗАСИЈАЛА МУ ЈЕ У ГЛАВИ

ПОСЛЕ СВЕГА НЕКОЛИКО МИНУТА ЖАН ВАЛЖАН СЕ ОБРЕО, СА ЈОШ УВЕК ОНЕ СВЕШЋЕНИМ МАРИЈУСОМ, У ДУГАЧКОМ ПОДЗЕМНОМ ХОДНИКУ

КРЕЊУ ЈЕ НАПРЕД, ПУН СТРЕПЊЕ, АЛИ МИРАН НА ИЗГЛЕД

...НЕ ВИДЕКИ НИШТА, НЕ ЗНАЈУКИ НИШТА, ПРЕПУШТАЈУКИ СЕ СЛУЧАЈУ И СРЕКИ...

У ИСТО ВРЕМЕ, НА ОБАЛИ СЕНЕ, ЈЕДАН ПОЛИЦИЈСКИ АГЕНТ ПРАТИО ЈЕ ЈЕДНУ СУМЊИВУ ОСОБУ.

НАЈЕДНОМ, ГОЊЕНИ ЧОВЕК ЈЕ НЕСТАО НИЈЕ МОГАО ДА СКОЧИ У СЕНУ, НИЈЕ МОГАО НИ ДА СЕ ИСПИНЕ НА КОЈ КУДА ЛИ СЕ ДЕО?

ГДЕ, ГДЕ ОВУДА ЈЕ ПОБЕГАО, ОТКЛУЧАВШИ И ЗАКЛУЧАВШИ РЕШЕТКУ КЛУЧЕМ!

КАКО СЕ МЕНЈА ЧОВЕЧЈИ МОЗАК У ТОКУ ЖИВОТА

Наука не само да није успела да разјасни механизам психичких функција човековог мозга, него ни многа питања физиологиче мозга и патолошких процеса који се у њему збивају. Због тога се медицина задовољава да утврди само оне чињенице које успева и да докаже.

Мозак се мења у току човекова живота. Код одраслог човека он је три пута тежи него у новорођенчета. Уколико човек стари утолико се и тежина његовог мозга смањује. До пубертета тежина мозга дечака и девојчица је при ближно једнака, да би после постала већа код мушкарца него код жене. Иако тежина мозга игра улогу у развињу психичких функција, она се не може узети као мерило за највише душевне функције.

Током еволуције мозак људи се мењао и постајао све тежи. Тако, док је код аустралопитекуса, који је живео у плиоцену, мозак имао свега 450 гр, код питекантропуса,

крајем терцијера, достигао је 900 гр тежине. Синантропус, који је живео почетком дилувијума, имао је мозак од 1000 гр, неандерталски човек, средином дилувијума 1.420 гр. Сада човек има мозак тежак 1.500 гр. Ово говори у прилог претпоставци да је упоредо са еволуцијом психичких функција расла и тежина човековог мозга.

Међутим, да сама тежина мозга нема пресудну улогу у способности и развињу душевних функција, показује то што су, поред многих генијалних људи који су имали мозак изнад просечне тежине, исто тако врло способни и талентовани научници, уметници и други имали мозак испод просечне тежине. Поред тога извесан број психопатолошких болесника и тешких криминалаца имали су мозак тежи од просечног.

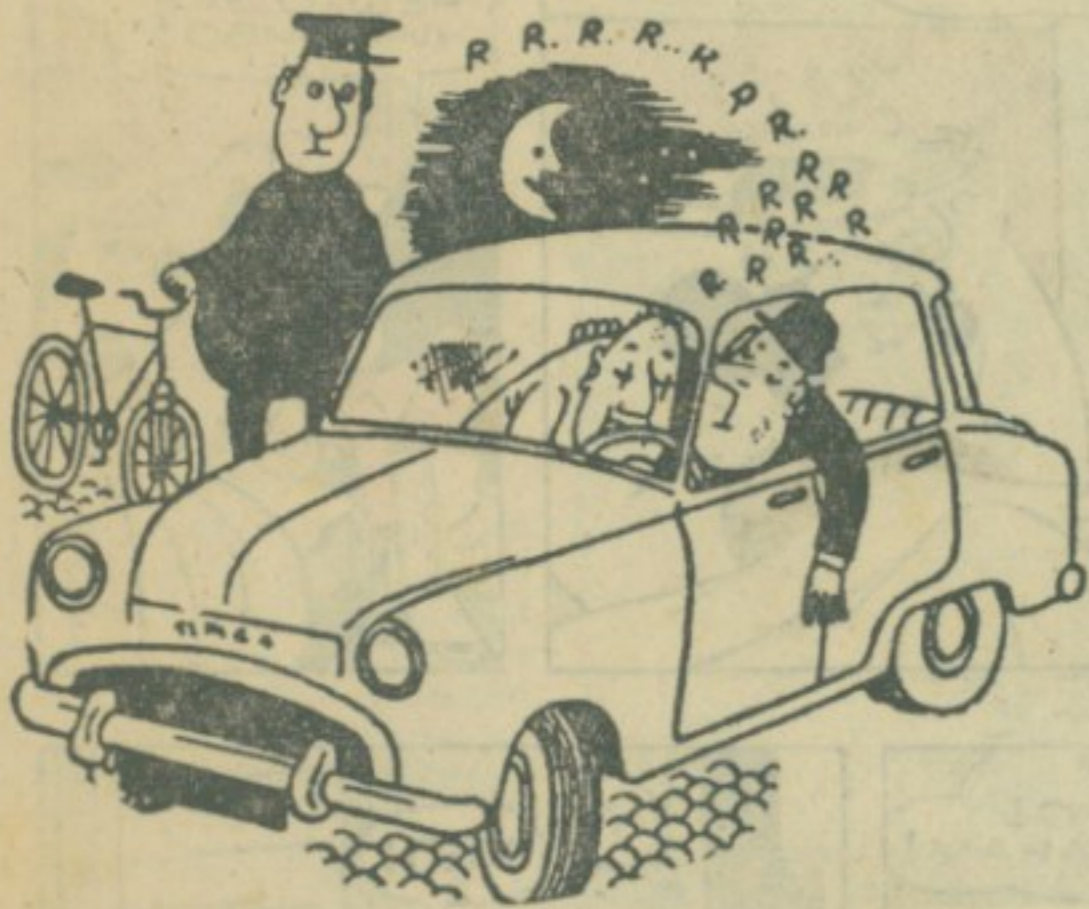
Мозак, како мушкарца тако и жене, достиже највећу тежину између 21 и 25 година. Затим постепено опада. Све хелије наших ткива и

органа, током живота се троше: изумиру и бивају замењене новим. То једино није случај са хелијама живчаног система, јер са истим нер-

зиолошким и патолошким променама у хелијама човековог мозга, недовољно је да објасни његово функционисање. Занимљива је чињеница, како каже један професор, да док човечанство иде прогресивној церебрацији (усавршавању психичких функција) дотле сваки човек током живота иде децеребрацији, тј. његове умне способности опадају. То наступа услед артериосклеротичних промена у свим органима па и у мозгу, што доводи до отежавања, смањивања па и потпуног спречавања оптицаја крви кроз артерије. Настају поремећаји у исхрани тих органа па и поремећаји њихових функција. Мозак је нарочито осетљив на недостатак кисеоника који му нормалан крвоток обезбеђује. Поред тога чињеница је да док су код мушкарца чешће склеротичне промене у живданим можданим артеријама, дотле су код жена чешће старачке промене у самим можданим хелијама.

Све ово што се зна о физи-

»ТЕЖАК РАД«

Један аутомобил није да би се утврдило власништво, полиција је дошла на тргу Италија у Паризу, а у колима су спавала два човека уз громогласно хркање. „Толико смо синџ радили да смо мртви уморни“ — изјавили су они пред полицијом. Пошто ни су имали никаквих документа, ни личних ни за кола

ВЕШТАЧКИ КАШАЉ

Помоћу нове машине у Немачкој се код астматичних болесника који не могу да искашљају секрет, изазивају вештачки напади кашља. Цев за трахеотомију повезује вентилну славину и вакуум тенк преко болесникових уста са његовим бронхијалним системом. Кад се вентил отвори из ненадно извлачење ваздуха из бронхија повлачи кроз цев секрет у машину.

ПРОТИВ БУКЕ МЛАЗЊАКА

Посада на аеродрому Лексингтон носи специјалне шлемове у којима се угушује бу-

ка млазњака кад узлећу и слету. На сваком шлему су уграђени микрофон и слушалнице за међусобни разговор.

ПАЖЊА — БИЋЕ БУРЕ

У Мексичком Заливу постављени су пловни радиоуређаји који опомињу помор-

це да ће настати бора. Овај уређај емитује извештај сваких шест часова, а домет му је 450 километара.

»МЛЕЧНЕ РЕКЕ«

Влажна клима Исланда и мноштво ледника дају рекама овог острва обиље воде, нарочито лети. Тада се реке разливају, бурно теку, наносе велике штете привреди, руше путеве, односе мостове. Исландци с правом кажу: „Лакше је прећи преко ледника Ватна-јокула неко лети преко брзих исландских река“.

Готово све реке Исланда имају брз ток и много водопада, а висина неких премаша и Нијагарини. Боја воде ових река које постају од ледника је бела, због многобројних честица глине; називају је „ледничко млеко“, а токове са таквом водом „млечне реке“.

СВЕДОЧЕ ИМЕНА

Истру су у давној прошлости насељавали људи из разних крајева Европе о чему говоре имена разних села и заселака: Туркија, Унгарија, Тудешки, Бури, Русини, Франци, Данци, Гали, Инглижи, Циганићи, Црици, Миланежи. Као највећа и најкомпактнија групација остали су названи истарски Румуни, насељени највише испод Учке и у Ђиһарији.

НА ОСНОВУ ИСКОПИНА

Феничани нису само творци азбуке, већ, како мисле неки стручњаци, може се сматрати да су они пронашли и стенографију. То су закључили на основу једне глинене табле коју је пронашао у близини сиријског града Латакије у развалинама једног насеља старог 3.000 година француски археолог Клод Шефер. Стенографија Феничана, која је свакако служила за трговачку преписку, састоји се од 20 до 25 знакова.

Према мишљењу француског научника, стручњака за античко феничанско писмо професора Шарла Вирелоа, Феничани су за своју стенографију позајмили извесне знаке из азбуке њихових вавилонских и асирских суседа и веома их упростили. Насупрот досад познатој феничанској азбуци, стенографија је писана с десна на лево и клинастог је облика. Тачно време постанка ове стенографије тешко је одредити; претпоставља се да је то могло бити у 14. или 13. веку пре наше ере.

НЕПОТРЕБНИ НОСАЧИ

Путници који полазе са централне железничке станице у Каселу у Немачкој или долазе на њу, за пренос свог пртљага дуж перона могу да употребе лака колица са гуменим точковима за која се не плаћа ништа.

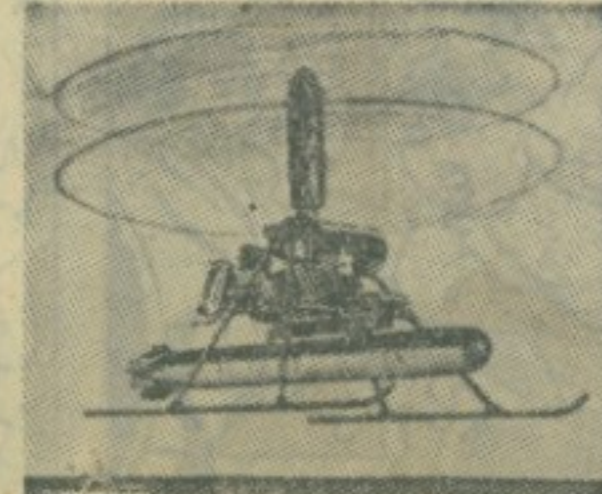
ТРАГ ПРОШЛОСТИ

У близини Пуле налазио се град Незакциј — центар истарских Илира, који су, према легенди — готово сви страдали трагичном смрћу после продора Римљана. На жртвеницима пронађеним у Незакцији помињу се богиње Истра, Еја, Трита и бог Мелесок.

ТОРПЕДО

НА ХЕЛИКОПТЕРУ

У Америци је почела производња хеликоптера, чији се

лет контролише са бродова одакле су полетели и управља помоћу радија.

ЗАШТИТА ОД КИШЕ

Нови закони за путнике који чекају аутобусе у Па-

ризу направљени су готово потпуно од стакла. Да би изгледали лепше на једној страни су украшени цвећем.

Јесте ли већ чули да...

... у манастиру Подострогу крај Будве где је умро владика Данило 1735. године, — главно лице у Горском вијенцу

— боравио је и Његош и ту написао ово своје дело.

... у свакој капљици кише и свакој пахуљини снега има електричнотета.

... Јапанци и Кинези употребљавају неке морске алге за јело као микупус. Једна од тих алги, која се нарочито много искоришћава, и носи име „морски купус“.

... према наводима Једре енциклопедије о мислима има само преко

четрдесет разних мирирских ружа.

... само у Млечном путу има преко 36 милиона звезда.

... дански лингвиста Хјелмслев сматра да је теоријски могућно да је дански језик има 216 падежа. У стварности рекорд у броју падежа носи табасарански језик којим се говори у једном подручју Кавказа и који има 52 падежа.

... амерички статистичари су утврдили да просечан Американац потроши за исхрану сво

Јих паса и мачака исто толико новца колико изда за исхрану своје дечице.

... и звук се понекад може видети. У Енглеској је неки човек, стојећи на врху брежуљка, угледао дугачку и уску сенку која се преко долине кретала према њему. Кад је сенка стигла до њега, човек је осетио страховит потрес и чуо јаку експлозију. Како је касније утврђено, на неколико километара далеко од њега одлетело је у ваздух складиште барута и експлозија је збила ваздух до толике густине да је он бацао сенку.

... најстарији предмети од керамике потичу од пре 7.000 година.

... азијска колера развија се брже од свих других болести. Често се догађало да болесници умиру од ње свега један час пошто су се заразили.

... на сваку врсту кичмењака долази 20 врсти бескичмењака.

... збацујући са себе кожу, змија збацује и

опну која јој покрива очи.

... лингвисти тврде да људи у великим градовима говоре више него становници малих градова.

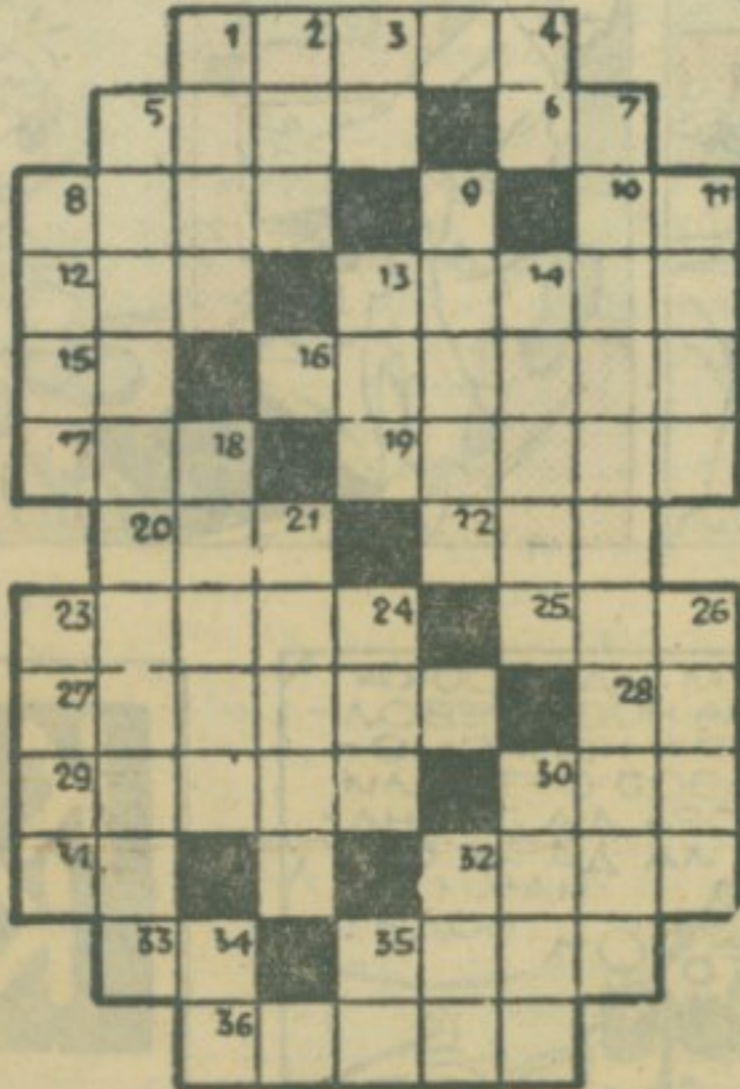
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1. река у Италији; 5) француски сликар (1834—1917); 6) јединица електричног отпора; 8) језеро у Италији; 10) историјско место у Малој Азији; 12) врта иносеста; 13) тачка, убој; 15) линијална вилница; 16) врта шпанске народне игре; 17) северни јелем; 19) природно биће, остона; 20) снажан; 22) име песника Ујенића; 23) лековита биљка; 25) низ; 27) очевидца неког догађаја; 28) предлог; 29) највиши државни закон; 30) обличје; 31) два слова; 32) шпански сликар (Франциско); 33) линијална вилница; композитора („Мала Флоранс“); 35) река у Босни; 36) врта птице.

Усправно: 1) пројект или предмет за обраду; 2) француски књижевник („Јадници“); 3) хемјоски знак за баријум; 4) грчко олово; 5) руски књижевник („Идиот“); 7) острва група у западном делу Пацифика; 8) врта угља; 9) хаљарна игра; 11) место на Целесију; 13) патос; 14) узнемиреност; 18) уметнички плес; 21) врта дрвета; 23) плавина у Славонији; 24) непотребљен; 26) град у Пакистану; 30) река у Хрватској; 32) град у Велгији; 34) ораћивница за телевизију; 35) лична заменица.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) спорт; 2) плак; 6) ра; 8) брег; 10) об; 12) рит;

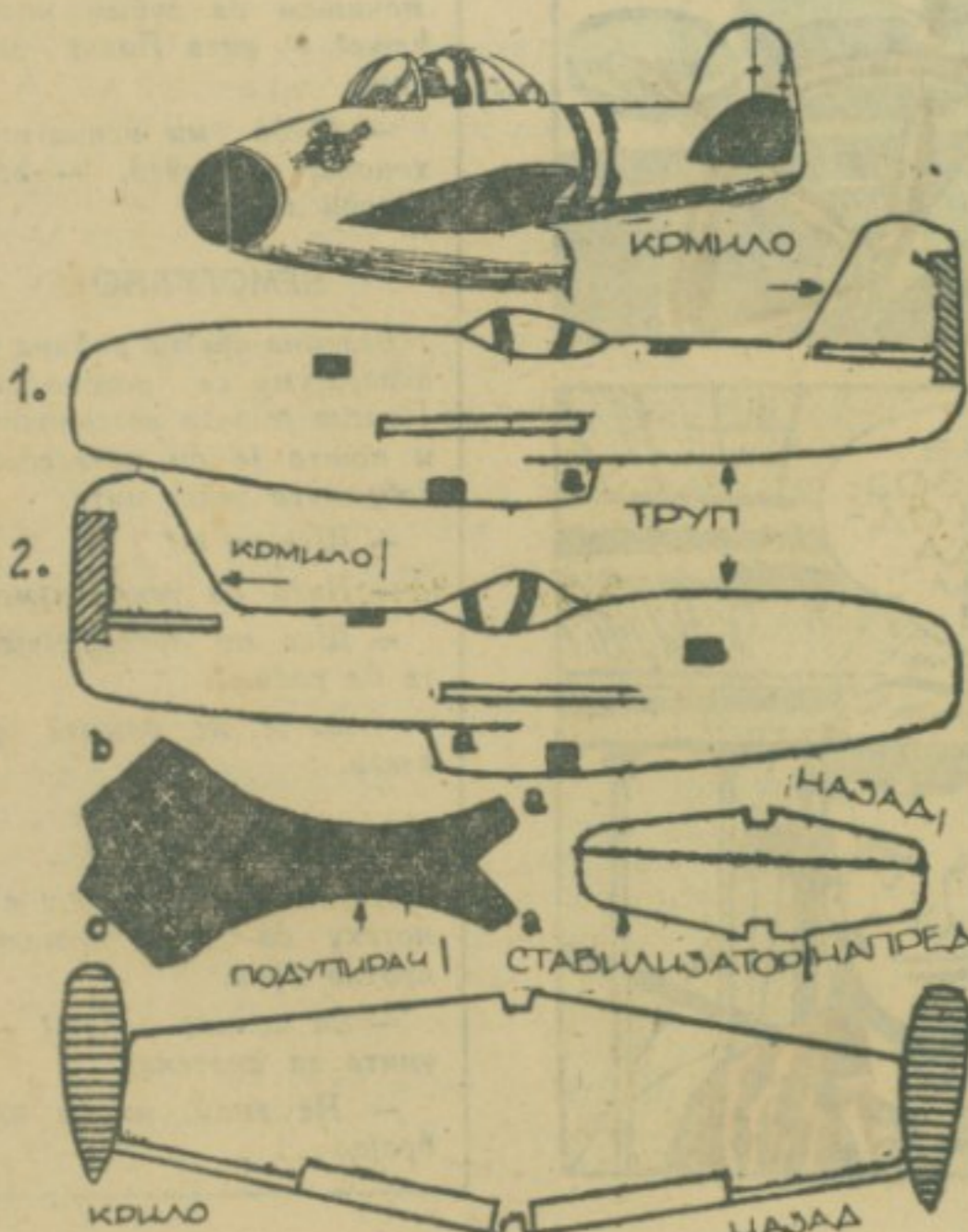

13) аорта; 15) ав; 16) Анверс; 17) три; 19) Тимок; 20) жиг; 22) њен; 23) Лерос; 25) ној; 27) англини; 28) ма; 29) сонет; 30) Рим; 31) ос; 32) боја; 33) те; 35) бина; 36) прича.

Усправно: 1) слот; 2) Паг; 3) он; 4) тр; 5) приврженост; 7) астрономија; 8) брат; 9) Ровињ; 11) Баск; 13) Ант; 14) ремен; 18) Пирин; 21) Голеш; 23) ласо; 24) сит; 26) „Јама“; 30) Рома; 32) бич; 34) оп; 35) би.

НАПРАВИ САМ

АВИОН ИЗ ВАШЕ РАДИОНИЦЕ

Да бисте направили овај авион потребно вам је мало стриплења, картона, лепка и, наравно, добро наоштрене маказе. Он вам свакако неће полетети али ако га будете добро направити послужит ће као украс или као додатна нашој космонаутској збирци.

Костур авиона се састоји од пет делова које ћете начинити од папира према нашим прелимина. Сваки део ћете залепити на тањи картон, а затим нажалово ослепити.

Залепите, саставите, два дела трупа (1 и 2) и чим се осуну на њима усеците један бели правоугаоник (Један, јер сте лепљењем два дела добили цео труп). Тако исто начините и мали бели правоугаоник код крила, на репу авиона. Увидите крило у правоугаоник на трупу, пазили при том да га наместите тако да део означен са „напред“

буде окренут према репу. То исто урадите са стабилизатором пазили на места обележена са „напред“ и „назад“.

Пошто сте ставили мало лепка да би вам се боље држала крила и стабилизатор на репу, остаје вам само да све оставите да се добро просуши 24 часа.

Кад осечете подупирач савијте га по тачној белој линији, и залепите један на други његова два дела („а“ да дође на „а“). Сачекајте опет да вам се све осуши, на савијте овог пута на супротну страну делове по линијама обележеним кретањима. Сад вам још само остаје да залепите „а“ на „а“ на авиону и да оставите да се осуши па онда залепите делове „б“ и „ц“ на крући картон који ће служити као основа на којој ће стајати авион спреман за старт.

Капа — даљиномер

Некад ће вам можда бити потребно да измерите ширину реке. Како да то учините без икаквих апарата?

Треба стати на саму обалу лицем према реци и навући на чело калкет или шешир тако да се ница обода тачно поклапа с линијом супротне обале. Ако сте гологлави, уместо обода може вам послужити длан руке, каква свеска или бележница с тврђим ко-

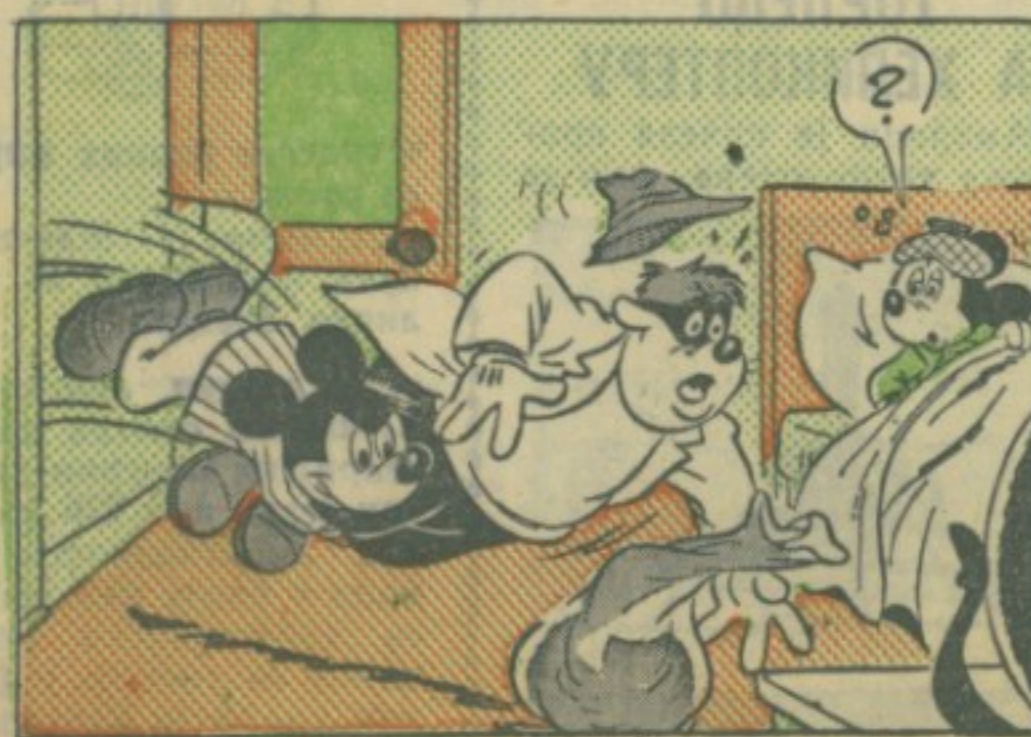
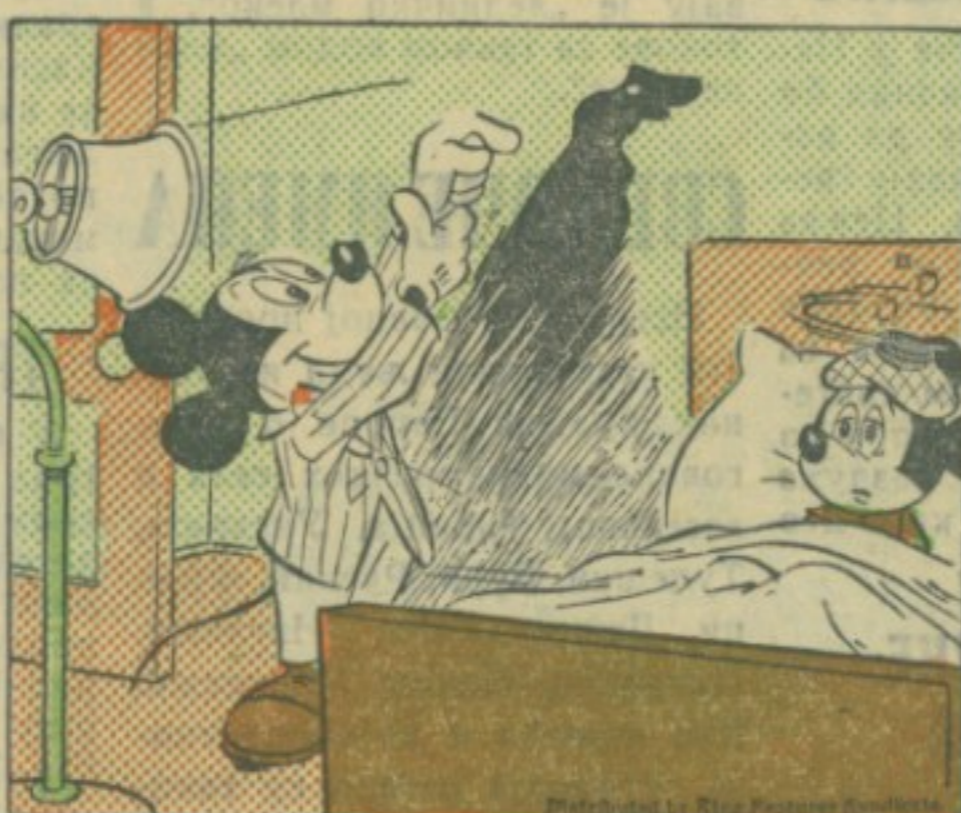
рицама. Затим, не мењајући положај главе (то је веома важно) окрените се десно, лево или уназад — на ону страну где је земљиште најравније и добро запамтите најудаљенију тачку коју видите испод обода или длана. Расстојање до ње (можете га измерити корацима) приближно ће одговарати ширини реке.

ЗА ПОДВОДНИ СВЕТ

Своје знање из биологије најбоље ћете употпуњити посматрањем природе. На сувом је то лако. Али, посматрање подводног света много је теже. Да бисте бар донекле „завирили“ у живот који се одвија у речницама, потоцима и бистрим барама, послужите се овим апаратом који и сами можете начинити.

Најпре направите дрвено сандуче чије размере износе 13x18x25 сантиметара. На ужим крајевима сандуче треба да остане шупље. На један од тих крајева залепите стару, у топлој води добро опрану фотографску плочу дугачку 18 и широку 13 сантиметара. Плочу ћете залепити за дрвени оквир лепком отпорнијом према води, као што је на пример „уку“ или „око“. Унутрашњост сандучета треба обожити првом масном бојом, а за спољашње стране изабери масну боју која вам се највише свиђа.

ТОТ ТОТ

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

ДОБРО ОПРАВДАЊЕ

Шиља се вратио кући у 5 часова ујутру. Белка, сва бесна, поче да га испитује:
— Сигурно си се са својим пријатељима добро напио!
— Боже сачувај! — каже Шиља — Ми смо само мало пијукали и причали а онда је један од нас четворо изишао. Нас тројица никако нисмо могли да се сагласимо ко је то био.

ХОНОРАР УНАПРЕД

— Докторе, шта да радим, у последње време почињем да губим памћење? — пита Понај лекара.
— Онда ми исплатите хонорар унапред, — одговори лекар.

НЕМОГУЊНО

Белкина црвена рибица у акваријуму се разболела. Понела је зато ветеринару и пошто је он прегледао забринута Белка пита:
— Шта лој је?
— Пати од реуматизма.
— Шта ми препоручујете да радим?
— Да је не држите у влази.

РАЗУМЕЛИ СЕ

Послала Пата Гају у апотеку да купи прамак против бува.
— За колико хоћеш? — упита га апотекар.
— Не знам, нисам их бројао...